REGD. NO. A. 40 విడి ప్రతి 0-3-0 శుక్రవారం 22-5-59

జమీన్‌రైతు

సంపుటి 31 ‡ సంస్థాపకులు : నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు : సంపాదకుడు :: నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి ‡ సంచిక 21

భావతరంగాలు

**** మా రాజకీయ పరిశీలకుడు ****

● 40 మందితో క్రొత్తపార్టీ అవతరించింది!
● ఆంధ్రప్రభ సమ్మె: పలుకుబడిగల రాజకీయ నాయకులు పరిష్కారానికి పూనుకోవాలె
● తెలుగువారు మంచిదినపత్రికకు నోచుకోలేదా?

ఆంధ్రలో క్రొత్తపార్టీ జన్మమెత్తింది. గతవారం యీ పరిశీలకుడు సూచించినట్లు రాజకీయాలనుండి అస్త్రసన్యాసం చేస్తానన్న పి. వి. జి. రాజుగారుగూడా యిందులో పాల్గొన్నారు. ప్రస్తుతానికి డెమొక్రటిక్ పార్టీ, రాజుగారి సోషలిస్టుపార్టీలు మాత్రం యీ క్రొత్త "సోషలిస్టు డెమొక్రటిక్ పార్టీ"లో చేరినవి. ఇందులో మొదటిపార్టీ బలం 28, రెండవపార్టీ బలం 12. కావున ప్రస్తుతానికి శాసనసభలో క్రొత్తపార్టీ బలం 40 అవుతుంది. కాంగ్రెస్ తర్వాత శాసనసభలో అధిక సంఖ్యగలది యీ డె. పార్టీయే అవుతుంది. 37 మందిగల కమ్యూనిస్టులు మూడవవారౌతారు.

శాసనసభలో ఒకేఒక సభ్యత్వంగల ప్రజాసోషలిస్టుపార్టీ శిస్తుతానికి యీ పార్టీలో చేరలేదు. అలా చేసుటకు వారికి వెంటనే వీలులేదుగూడా. వారికి అఖిలభారత పార్టీ వున్నది. వారి అనుమతి లేకుండా స్వతంత్రించి రాష్ట్రపార్టీ యిలాంటి విషయాల్లో నిర్ణయాలు తీసుకోలేదు. కాని రాష్ట్ర ప్ర. సో. పార్టీ అధ్యక్షుడు, అఖిలభారత పార్టీ కార్యవర్గ సభ్యుడు యీ క్రొత్తపార్టీ అవతరణ నిర్ణయ ప్రకటనపై సంతకాలు పెట్టారు. అంతేగాక, క్రొత్తపార్టీ అవతరణను సమర్థిస్తూ, తమ విలీనానికి సుముఖత కనబరుస్తూ, అఖిలభారతపార్టీ దీనికి ఆమోదించగలదని ఆశిస్తూ యీ ప్రజాసోషలిస్టుపార్టీ నాయకులు ప్రకటించారు. ప్రజాపార్టీ నాయకులు యీ మంతనాలలో పాల్గొన్నట్లుగాని, దీనికి తమ ఆమోదాన్ని తెల్పినట్లుగాని లేదు. తలకొక అభిప్రాయం, మనిషికొకదారి గల ప్రజాపార్టీ సభ్యులు ఒక నిర్ణయానికి రావడం అంత సులభమా?

★

అఖిల భారతస్థాయిగల ఒకపార్టీ, అందులో కమ్యూనిస్టుపార్టీకంటే — ఒక్కొక్క రాష్ట్రంలో — అధికబలంగల ప్రజాసోషలిస్టువంటి పెద్దపార్టీ, రాష్ట్రాలలో తన వ్యక్తిత్వాన్ని వదలుకొని యితరపార్టీలో లీనమై పోతుందా? ఏ రాష్ట్ర పరిస్థితులను బట్టి ఆ రాష్ట్రంలో యితర పార్టీలతో చేయికలిపి దశాబ్దాలకాలాలనుండి పెరుగుతూ ఉన్న ప్రజాసోషలిస్టుపార్టీ, ఎక్కడా యితరపార్టీలో విలీనమైన సాదృశ్యంలేదు. ఇక ఆంధ్రలోమాత్రం అది ఎట్లాసాధ్యం? చూడవలసియున్నది.

* * *

ఆంధ్రప్రభ సమ్మె: కమ్యూనిస్టులు

'ఆంధ్రప్రభ' సమ్మె కొనసాగుతూనే వున్నది. పరిష్కారమయ్యే ఆశయాలైనా కనుచూపుమేరలో కనుపించడంలేదు. మద్రాసు హైకోర్టులో, ఆంధ్ర హైకోర్టులో రిట్లు పడుతూనేవున్నవి. అందువల్ల ఆంధ్రప్రభ 'పునర్దర్శనం' యిప్పట్లో వుండకపోవచ్చు.

సమ్మె దార్లు ముఖ్యంగా మద్రాసునుండి కంటే, విజయవాడ దగ్గరా తెలుసుకట్టణాల నుండే ఎక్కువ ఆందోళన జరుగుతున్నది. సమ్మెలోవున్న యీ వుద్యోగుల తమచర్యను సమర్థించుకుంటూ, ప్రజల సహకార సానుభూతులను అర్థిస్తూ, కరపత్రాలు విరివిగా పంచుతున్నారు. ఎక్స్‌ప్రెస్ - ప్రభ వుద్యోగుల సమ్మె న్యాయమైనదని, యజమానుల వుద్యోగుల కోర్కెలను మన్నించి, పాతవారితోనే విజయవాడనుండి ఆంధ్రప్రభను నడిపేట్లుంటే మాత్రమే తాను పనిచేయగలనని శ్రీ నార్ల వెంకటేశ్వరరావుగారి పేరుతో వెలువడిన ఒక కరపత్రంవల్ల తెలుస్తున్నది. అంటే నార్లగూడా సమ్మెలోవున్నారని అర్థము.

ఈ వివాదం సామరస్యంగా పరిష్కారం గావాలనేది అందరి వాంఛ. కాని కమ్యూనిస్టులకు యిది యిట్లా కొనసాగడం, ఆంధ్రప్రభ విజయవాడకు రాకుండా పోవడమే

—కొరకు 7-వ పేజీలో

శ్రీ గిరిగారి అప్పీలు త్రోసివేయబడింది

పార్వతీపురం నియోజకవర్గం నుండి దొరదొర ఎన్నిక చెల్లనేరదని, ఉత్తరప్రదేశ గవర్నరు శ్రీ వి. వి. గిరిగారు చేసిన అప్పీలును సుప్రీంకోర్టు త్రోసివేసింది.

రిజర్వు స్థానానికి పోటీ చేసిన దొర, సాధారణస్థానానికి ఎన్నుకోబడడం చెల్లదనే శ్రీ గిరి వాదనను ట్రిబ్యూనల్ సమర్థించి, దొరస్థానంలో గిరి ఎన్నికైనట్లు, తీర్పు యిచ్చింది. ఆ తీర్పును ఆంధ్ర హైకోర్టు కొట్టివేసి, దొర ఎన్నిక సక్రమమేనని ప్రకటించింది. సుప్రీంకోర్టుగూడా హైకోర్టు తీర్పునే ఖాయపరచింది.

హైదరాబాద్ లేఖ

* * * మా విలేకరి * * *

జాతీయకరణ ప్రవేశపెట్టిన ఏడాదికే బస్సుచార్జీల హెచ్చింపు!

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో రోడ్డురవాణా జాతీయకరణ ప్రవేశపెట్టిన ఏడాదికే బస్సు చార్జీలను హెచ్చిస్తూ నిర్ణయించడంవల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్ రోడ్డురవాణా కార్పొరేషన్ అసమర్థతోపాటు ప్రజలకుచేసిన వాగ్దానాలను ఎంత సులాయాసంగా రాష్ట్రప్రభుత్వం విస్మరిస్తుందోకూడా మరోసారి స్పష్టమవుతున్నది.

నిరుడు బస్సురూట్లను కృష్ణా జిల్లాలో స్వాధీనం చేసుకుంటున్నప్పుడు బస్సు చార్జీలను పెంచమనీ, ప్రైవేటు యజమానులు వసూలుచేస్తున్న రేట్లే తీసుకొని అధిక సౌకర్యాలు ప్రయాణీకులకు కలిగిస్తామని ప్రభుత్వం, మంత్రులు ప్రజలకు చెప్పారు. ప్రయాణీకులకు సౌకర్యం కలిగినమాట నిజం. బస్సులు వేళకు నడవడం, రద్దీలేకపోవడం, కండక్టర్ల "నిరంకుశత్వం" అంతరించడం, చక్కని మెత్తని సీట్లు, వీటన్నింటిమూలంగా కార్పొరేషన్ బస్సులను ప్రవేశపెట్టినందుకు ప్రజలు తృప్తిని హర్షాన్ని ప్రకటించారు. అయితే ప్రైవేటు యజమానుల బస్సులకు నిర్ణయించిన రేట్లకే కార్పొరేషనుకూడా సర్వీసులు నిర్వహించగలుగుతుందా అని చాలా మంది మొదటినుంచీ అనుమానిస్తూ వున్నారు.

పూర్వపు హైదరాబాదు రాష్ట్రంలోను,

—కొరకు 12 వ పేజీలో

ప్రతి పెండ్లికీ * * * * * *
* * * * * * ప్రత్యేకత మాదే!

బెనారస్ జార్జెట్ - మైసూర్ జార్జెట్
ఎంబోజ్డ్ జార్జెట్ - ఫ్లవర్డు జార్జెట్

మీరు కోరినన్ని రకాలు చూడండి - విలువకు తగిన సొమ్మునిచ్చి - సొమ్ముకు తగిన ఆనందాన్ని పొందండి.

లక్ష్మీనాథ్స్

చిన్నబజారు — నెల్లూరు



శ్రీమద్రామాయణము

రచన..కొలకులు సావిత్రి...

సీతా వనవాస ప్రారంభం

(గత సంచిక తరువాయి)

పిడుగువంటి లక్ష్మణుని మాటలకు జానకి క్రిందపడి మూర్ఛపోయెను. కొంత తడవునకామె తెప్పరిల్లి "నాయనా! లక్ష్మణా! నా తనువు దుఃఖమునకే సృజింపఁబడినది. నేను పూర్వజన్మ కర్మ ననుభవించుచున్నాను. పోయిన జన్మలో నేనెందో దంపతుల యెడఁబాటునకు కారణభూతురాలనై యుండవలెను. తెలిసిన్న అగ్నిసాక్షిగా నిర్దోషురాలని నిరూపించుకొన్న నన్ను మీ అన్న యిట్లు విడిచి పుచ్చునా? నా ప్రక్కన నుండిన శ్రీరామచంద్రుని పాదారవిందముల సేవించుచుండిన నను నాకు దుఃఖము వచ్చుచునే యుండినది. ఇప్పుడు నా ప్రాణపతిని విడిచి యేకాంతమగు నీ అడవిలో కృశించుచు ఎవ్వరితో ఏమని చెప్పుకొనఁగలను? మునులువచ్చి నీ మగఁడు నిన్నేల యిట్లు వదలిపెట్టెనని ప్రశ్నించిన నేను చెప్పఁగల ప్రత్యుత్తరమేమి? తండ్రీ! లక్ష్మణా! నేనిప్పుడే గంగానదిలో బడి మరణించిన నా భర్త రాజవంశమునకు నపకీర్తి వచ్చునేమో! నీ అన్న యాజ్ఞను నీవు శిరసావహించి నన్నిందు విడిచిపొమ్ము; దుఃఖభాగిని అగు నేను నా కర్మ ననుభవించెదను. మా అత్తలకు వందనము చేసితినని విన్నవింపుము; రాజుగారి కుశలము నడిగితినని చెప్పుము. రాజుగారితో "శ్రీరామచంద్రా! నేను పరిశుద్ధురాలినని నీవు త్రికరణశుద్ధిగా నెఱుంగుదువు. నీయందు పరమభక్తురాలననియు నీ హితమునే యెల్లప్పుడుఁ గోరుచుందుననియు నీకే తెలియును. అట్టి పవిత్రురాలగు సీతను లోకాపవాదమునకు వెఱచి నిండు చూలాలగు నన్ను—భయంకరమును నిర్జనమును అగు కాలడవులలో విడిచిపుచ్చితివి. నీకు వచ్చిన యీ యపవాదును నేను బరిహరింపవలయును. నీవే నాకుఁబరమగతివి. నీవు ధర్మమును బరిపాలించుచు నీ సోదరుల నెట్లు ఆదరించుచున్నావో అట్లే పౌరులను జానపదులను సమాదరింపుము. పౌరులు నీ పుత్త్రులవంటి వారు; వారిని ప్రేమతో నిష్పాక్షికముగా నేలినచో నీకు సాటిలేని మేటి కీర్తి కలుగును. పౌరుల యపవాదునకై నేను దుఃఖించినట్లు నా శరీరమునకై నేను విచారింపను. నన్నుఁ గూర్చి ప్రజలు ఏమి చింతించినను నాకు అగత్యములేదు. అందలి నిజానిజములను నేను తర్కించుటలేదు. అబలకు భర్తయే దేవత, అతఁడే బంధువు, అతఁడే గురువు. కాఁబట్టి ప్రాణములను విడిచియైనను పతికి హితము చేకూర్పవలయును" అని చెప్పుము. "నిండు చూలాలగు నన్ను చూచి, లక్ష్మణా! విడిచి పుచ్చి పొమ్ము..." అని సీతామహాదేవి నిర్వచించెను. ములుకులవంటి యీ మాటలాలకించి లక్ష్మణుఁడు దీనాతి దీన చిత్తుఁడై వదినెకు సాష్టాంగ వందనమాచరించి మాటాడఁజాలక యామెకుఁ బ్రదక్షిణముచేసి రెండు ముహూర్తకాలము ధ్యానించి యేడ్చి "శోభనురాలా! నాకేమి చెప్పెదవు...తల్లీ! ఎప్పుడుగాని యిదివఱకు నిన్నుఁగాని నీరూపమునుగాని చూచి యెఱుంగను; పాదములు మాత్రము చూచియుంటిని. నా అన్నతో విరహమును బొందియుండఁగా నిచ్చట నిన్ను చూచుట పాపఁగదుగదా? అమ్మా! నా దౌర్భాగ్యమును ఏమని నిందించుకొనఁగలను?" అని నుడివి గిరుక్కునఁదిరిగి అతివేగముగా నావయెక్కి వెనుకకు సహితము చూడక నావికులను త్వరపెట్టెను. నావ గంగా తీరము చేరఁగనే లక్ష్మణుఁడు రథమెక్కి కన్నుగానివట్లుగా నందులో నొరఁగి పడిపోయెను. దూరమగుచున్న యారథమును వీక్షించుచున్న సీత హృదయమునఁ బొంగి వచ్చు శోకమును ధరింపఁజాలక భర్తను గాంచు నదృష్టములేక మయూరములు తిరుగాడు నా యడవిలో గొంతెత్తి గోలు గోలుమని విలపించుటకు మొదలు పెట్టెను.

కొంతసేపటికి మునికుమారులు హృదయవిదారకముగా విలపించుచున్న సీతను గాంచి వాల్మీకి మహామునియొద్దకుపోయి "...స్వామీ! మీరు భగవానులరు; ఒంటరి పాటున నిర్జనమగు కాంతారమున బాలు సహితము ద్రవించునట్లు కుమిలిపోవుచున్న ఆ మహాపతివ్రత—ఏ మహాత్ముని భార్యయో కాని రెండవ లక్ష్మివలెఁ గన్పట్టుచున్నది. సమ్మోహంపలన వికృతవదనముతో నేడ్చుచున్నది. మీరు వేగముగావచ్చి యీ దీనురాలినిఁ బరికింపుఁడు. ఆమె దేవతగానున్నది. దుఃఖించుట కామె యర్హురాలు గాదు. ఆమెను మానవకాంతగా నేను తలంపను. ఆమె శరణుపొందఁదగినదిగాన నామె నాదరించుట ఉచితము—అని చెప్పఁగానే ధర్మజ్ఞుఁడగు వాల్మీకి తపోబలముచే నంతయు గ్రహించి జానకి యున్నచోటికి నతిత్వరితముగా వెడలి పోయెను. అతని వెంట శిష్యులెల్లరు పయనమైరి. అతి మధురమగు నర్ఘ్యమును స్వీకరించి యా వాల్మీకి దిక్కులేని సీత కడకేఁగి, యామె నుద్దేశించి "అమ్మా! నీవు దశరథ మహారాజు కోడలవు; రామునికి ప్రియమైన భార్యవు; జనకుని పుత్త్రికవు; మహాపతివ్రతవు; నీకు స్వాగతము. నీ విచ్చోటికి వచ్చుచున్నావని ధర్మసమాధినుండి గ్రహించితిని. తల్లీ! మూఁడులోకముల జరుగు విషయములు నాకుఁ దెలియకపోలేదు. నా ఆశ్రమ మిచ్చటనే యున్నది. ఈ అర్ఘ్యమును గ్రహింపుము. నీవు దుఃఖింపకుము. నా ఆశ్రమమందున్న తాపస స్త్రీలు నిన్ను తల్లులు పిల్లలట్లు కాపాడెదరు" అని మిక్కిలి మధురముగా మాటాడఁగనే సీత అందుల కంగీకరించి చేతులు జోడించుకొని వాల్మీకి వెనువెంట నడచిపోయెను. ఆశ్రమమందలి మునిభార్యలు సీతను గారవించి యుత్సవప్రేమచే నామెను పోషించుచుండిరి. వాల్మీకిమహర్షి శిష్యవర్గముతో తన యాశ్రమమునకేఁగి తన దివ్యదృష్టితో నంతయుఁ గనిపెట్టుచుండెను.

లక్ష్మణుఁడు దుర్భరమగు సంతాపమునొంది సుమంత్రుని సమీపించి "చూచితివా గదా! విధి ఎంతవానికైనను దురతిక్రమము అనువాక్కు యదార్థమయ్యెను. దేవరాక్షస గంధర్వాదులను సహితము నొక్క కోపవీక్షణముచే పరిమార్పఁగల శ్రీరామునకు నిర్దోషురాలగు సీతను నిండు గర్భవతిని చేతులార వనసీమల విడువవలసివచ్చెను. పౌరులు నీచులు. వారికి సీతామహాదేవి శీలమును గూర్చి ఏమి తెలియును. శ్రీరాముఁడైనను ఇట్టికీర్తి నాశకరమైన పనిఁజేయఁదగునా?" అని ఆక్రోశింపఁగా మంత్రి ప్రాజ్ఞుఁడగుటచే లక్ష్మణునిఁజూచి "నాయనా! నీవు తొందరపడి శ్రీరాముని నిందింపకుము. రాముఁడు ఎల్లప్పుడు దుఃఖప్రాయుఁడై యలంతి సౌఖ్యము ననుభవించునని పూర్వము బ్రాహ్మణులు చెప్పఁగా వినియుంటిని. నిన్ను భరత శత్రుఘ్నులనుకూడ చాలకాలమునకు విడువఁగలఁడని దుర్వాసోముని చెప్పియున్నాఁడు. ఈ విషయము ఎవ్వరితో చెప్పరానిది. పూర్వము కోపిష్ఠియగు దుర్వాసోముని పుణ్యమగు వసిష్ఠుని యాశ్రమమున నివసించియుండెను. అప్పుడు మీ తండ్రియగు దశరథుఁడు గురువులగు వసిష్ఠులవారినిఁ జూచుటకుపోయి అచ్చట సూర్యుని వెలుంగుతో సరిగా తేజరిల్లుచున్న దుర్వాసోమునిఁ గాంచి యిరువురకు నమస్కరించి గౌరవించెను. "స్వామీ! మా రాముఁడెంతకాలము జీవించును? ఇతర పుత్త్రులెన్నాళ్లు బ్రతికెదరు? రామునకు పుత్త్రులెందరు?" అని మీ తండ్రి—దుర్వాసముని—బ్రశ్నింపఁగా నతఁడు "రాజా! పూర్వము భృగుపత్ని దైత్యుల కభయమిచ్చుటచే వారు నిర్భయముగానుండిరి. అట్టి పరిస్థితినిఁ దిలకించిన విష్ణువు కోపించి తన చక్రముచే నామె శిరస్సును ఖండించెను. అందులకు భృగుమహర్షి కినిసి విష్ణువునుద్దేశించి అవధ్యురాలగు నా భార్యను చంపితివి గనుక నీవు మానవలోకములోఁబుట్టి యచ్చట చిరకాలము భార్యావియోగమును బొందుము అని శపించెను. భక్తవత్సలుఁడగు విష్ణువు లోకోపకారార్థము యా శాపమును గ్రాహ్యముగా నంగీకరించెను. ఇట్లు శపింపఁబడిన విష్ణువు ఈజన్మమందుఁ నీ కొడుకుఁగాఁబుట్టెను. రాజా! అతఁడే రాముఁడని ప్రసిద్ధికెక్కినవాఁడు. భృగుశాపఫలము శ్రీరాముఁడనుభవింపక తీరదు. రామునకు ఇద్దరు కొడుకులు పుట్టుదురు. వారు మఱొకచోట జన్మింతురుగాని ఆ యోధ్యలో పుట్టరు" అని వాక్రుచ్చెను. ఈ కథను విన్న లక్ష్మణుఁడు కొంతసంతసించి మిన్నకుండెను. అంతలో వారు గోమతీయను స్థలమున నివసించిరి.

—— (సశేషం)

పంచాంగం

నిమ్మగడ్డ వేంకటేశ్వరశాస్త్రి

వైశాఖమాసం ధరలు

మేనెల 20 తేదీనుండి అన్ని ధాన్యములు, పశువులు, మధురపదార్థములు, రసనీరస వస్తువులు, నెయ్యి, నూనె, మొదలగు తైలాదులు అన్నిటి ధర పెరుగును. అంతటా దుర్భిక్షముగా నుండును. వర్షమల్పము, ఎండ తీక్ష్ణము.

రోహిణీకార్తె

మేనెల 25 తేదీ మధ్యాహ్నం గం. 1–27 నిమిషములకు రోహిణీకార్తె ప్రవేశం.

నిర్దుష్ట గృహనిర్మాణ ముహూర్తము

మేనెల 29 తేదీ సూర్యోదయంతో వృషభలగ్నమున గృహనిర్మాణ ముహూర్తము కలదు.

మేనెల తిథులు

23 శని	బ॥ పాడ్యమి	ప	3–36 వరకు
24 ఆది	విదియ	ప	1– 9	,,
25 సోమ	తదియ	ఉ	10–56	,,
26 మంగళ	చవితి	ఉ	9– 3	,,
27 బుధ	పంచమి	ఉ	7–35	,,
28 గురు	షష్ఠి	ఉ	6–33	,,
29 శుక్ర	సప్తమి	ఉ	6– 1	,,

పసిరికలు — కామెర్లు

భయపడపనిలేదు

★

డాక్టరు సి. రామయ్యంగారు,
రంగనాయకులపేట — నెల్లూరు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జీవామృతం



ఆరోగ్యానికి బలానికి

ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్. మద్రాసు-17

గ్రంథసమీక్ష

అభిజ్ఞాన శాకుంతలము

శ్రీ రామదాసు అయ్యంగార్ రసాస్వాదినీ వ్యాఖ్య

శ్రీ కె. విశ్వనాదం ఎం. ఏ.
(ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయం ఆంగ్లభాషాశాఖ)

వ్యాఖ్యాత: శ్రీ నేలటూరు రామదాసయ్యంగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి. ప్రకాశకులు:- వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రి అండ్ బ్రదర్, 4 మల్లికేశ్వర స్వామిగుడి సందు, లింగిశెట్టివీధి, మద్రాసు. వెల రూ. 10-00.

శాకుంతలము ఖండ ఖండాంతరముల వాసికెక్కిన నాటకరాజము. వేదం వెంకట్రాయ శాస్త్రిగారు పాండిత్యములో ఉద్దండులు. శ్రీమాన్ నేలటూరు రామదాసు అయ్యంగారు శాస్త్రిగారి శిష్యవతంసులు. సంస్కృతాంధ్రములలో లోతులు తెలిసినవారు. నెల్లూరి వెంకటగిరి రాజాగారి కాలేజీలలో చరిత్రాధ్యాపకులుగా నుండి ఎందరో శిష్యులను తర్ఫీదు చేసినవారు. అస్మద్గురువులు. పూజ్యులు. వారు శాకుంతలమునకు "రసాస్వాదినీ" అను తెలుగు వ్యాఖ్యనొకటి ప్రకటించినారు. గురువర్యులవలన తాము గ్రహించిన సూక్తులు లోకవిదితము చేయుటయే వారి లక్ష్యము. ఈ రసాస్వాదినీ వ్యాఖ్య శిష్యార్పితమైన గురుదక్షిణ:

ప్రత్యర్పిత న్యాస ఇవ

గౌరవ లాంఛనము; ప్రేమాదరణ చిహ్నము. శాస్త్రిగారి సహృదయత్వము శిష్యుల హృదయములలో గిలిగింతలు పెట్టి లయించిపోవుట న్యాయము కాదు. విశాల పాఠక ప్రపంచమునకు గుర్తింపు కలిగించవలదా? ఈ వ్యాఖ్య మహాకవి సాహితీసౌరభము దిక్కులు వెదజల్లుతున్నది. శాస్త్రుల గారి హృదయములో ఎంత ఆర్ద్రత, ఎంత నాజూకుతనము! కాళిదాసు కవితా మకరందమును గ్రోలిన మధుకరము. శాస్త్రులుగారి శిష్యులు ఎంత అదృష్టవంతులో! శ్రీ రామదాసు అయ్యంగారు వంటి శిష్యులకు విద్యాదానము చేసిన శాస్త్రులు గారు ధన్యజీవులు.

శాకుంతలమునకు లెక్కలేనన్ని వ్యాఖ్యలు, వివిధ భాషలలోనికి అనువాదములు, బహుమాన పూర్వక పరామర్శలు ఉన్నవి. "ఉడుపే నాస్మి సాగరం..." అను సూక్తినే ఆధారముగా గొని వినయముతో రామదాసు అయ్యంగారు ఈ వ్యాఖ్య రచనకు పూనుకొన్నారు. ఏ వ్యాఖ్యకైనను కొన్ని లక్ష్యాలున్నవి: (1) కావ్యములో నిగూఢతరమైన ఘట్టాలను విశదీకరించుట. ఇది నిఘంటువుపని. (2) కవిహృదయమును పాఠకునకు తేటతెల్లము చేయుట. ఇది వ్యక్తిగతమైనది. (3) ఇతర వ్యాఖ్యాతలు అడుగులో పడిన డొంకతిరుగుళ్లను సరిదిద్దుట. ఇది వ్యాఖ్యాత పాండితీ ప్రకర్షననుసరించునది. (4) సాధారణ పాఠకున కగమ్యములైన అందచందములు కావ్యమును మథించి, పైకితీసి, అందుబాటులోనుంచి మూలమును పఠించవలెనను ఉత్సాహమును కలిగించుట. ఇది వ్యాఖ్యాత విమర్శక శక్తితో మిళితమై యుండును. రసాస్వాదినీ వ్యాఖ్యలో ఈ లక్ష్యాలన్నియు క్రోడీకరింపబడినవి. ఈ వ్యాఖ్య శాకుంతలమునకే మెరుగులు దిద్దుచున్నది; ఇది తింగోటిజున్ను అనిన అతిశయోక్తి కాదు. చూచి, చదివి, ఆస్వాదించి, ఆనందించవలసినదే!

వ్యాఖ్య ఎంతో హృదయరంజకముగా నున్నది; చాలచోట్ల ఆధునిక జీవిత దృష్టాంతములతో సులభ గ్రాహ్యముగా చేయబడినది. "యదాలోకే..." శ్లోకము మీద వ్యాఖ్య: ఈ చిత్రములు ఇప్పుడు మెయిలు రెయిలు ప్రయాణీకులకు నిత్యము అనుభవములో నుండునవే. (పే. 14) కులపతుల యాశ్రమములు యూనివర్శిటీల వంటివి. (పే. 17). గచ్ఛరాప్యాఃపుత్రి పోరా లంజారోదుకా (పే 91) ఈ వ్యాఖ్యలో ఎందు చూచినా అక్కడనే ఏ క్రొత్తసోయగమో గోచరించుచునే ఉండును. "వల్కలశిఖా నిష్యంద రేఖాంకితాః" మీద అయ్యంగారి విమర్శ ఎంత నిశితమో, హృదయంగమమో! (పే. 21) "వల్కలమును పిండకయే స్నానానంతరము వచ్చుట వైఖానస మతాచారము. వానప్రస్థులకు వస్త్రనిష్పీడనము కూడదని స్మృతి... రేఖాః- తిన్నగా పర్ణశాలలకే పోవుదురు. చాపల్యమున ఇటునటు మసలరు." చలాపాంగాం దృష్టిః చలాపాంగాం దృష్టిం అనుట కంటె సాధుతరమనే చర్చ శాస్త్రిగారి కవిత్వపు పోకడలను గుర్తెరుంగు శక్తికి నిదర్శనము.

అయినను కొన్నిచోట్ల వ్యాఖ్యాతయొక్క కవితావిమర్శ తీక్ష్ణతకన్న గురువర్యులకట్ల భక్తి మనకు తోచును. "గృహీతపాథేయో భవ" (పే. 103) చర్చ ఎనిమిది పేజీల విస్తృతమైనది. ఇంతవ్యాఖ్య అవసరమా? "సపరిణయ ప్రయాణానికి బత్తెం సేకరించుకో" అంటే చాలదా! షేక్స్పియరు నాటకముల మీద వ్యాఖ్యలలో కూడ వ్యక్తిగత విమర్శావిష్కరణ విజృంభణ చూడవచ్చు! సులభ గ్రాహ్యములగు స్థలములలోగూడ ఈ తీవ్రాలోచన వెగటనిపిస్తుంది. "ఈ రాజధాని చాలును శాస్త్రులవారికి సాహితీ రాజధానిని ఈయును" అని అయ్యంగారిమాట.

"స్తనన్యస్తోశీరం..." మీద వ్యాఖ్య (పే. 140) "ఇది కాళిదాసు ఒక్కడే వ్రాయనేర్చిన శ్లోకము. మరి యితర కవికి అలవి పడునది కాదు. దీనిసాటి మరొకటెందును లేదు ...నతుగ్రీష్మస్యైవం ... అనునది గీర్వాణ వాఙ్మయమందెల్ల మధురతమంబనదగినది"— ఇది ఉత్సాహమా? విమర్శా? కాళిదాసునందు ఎంత మక్కువ ఉన్నను అది ఇటువంటి అతిశయోక్తులకు దారితీయకూడదు. ఈ విశాల కవితాప్రపంచములో అణువులను పర్వతములుగా ఎంచరాదు. ఈ మక్కువ ఎంత పరిహాసాస్పదమగునో గమనించండి. "(పే. 147) "స్నిగ్ధజన సంవిభక్తం హి దుఃఖం సహ్యవేదనం భవతి"— ఇది యొక్క కాళిదాస మహాకవియే చెప్పవలసిన సూక్తి. మరి యిందులకు సమర్థుడు లేడు" అంత గొప్పదా ఈ సూక్తి! ఏ 'చెత్త' కవిలో అయినా ఈమాట మనం చూడవచ్చు. దుఃఖ విషయంలో చిల్లర కవులుకూడా ఈమాట అన్నారు. దీనిని ప్రశంసించుట మనగుజ్జానభీముడని చాటించుటె! 'తరౌ', 'తము' శబ్దాలు విస్తరించిన విమర్శ గాలించును. ఉత్తమ పురుష త్యజించిన మల్లి గాలించును.

విపులమైన ఉపోద్ఘాతములో ఈ చిల్లర దేవుళ్లనా సేవించుట అనుపపనుతుంది. హార్స్ట్ ను గురించి నుడివిన ప్రశంస: "నాటక విమర్శకాగ్రేసరుడు, సహృదయకాట్టు" (పే.68) ఇటువంటి ప్రశంస ఆంగ్లేయులలో ఏ 'కోలరిడ్జి' కో, ఏ 'హాజ్లిట్' కో సరిపోవచ్చు. హార్స్ట్ కనికీయాలినవాడని చెప్పను. అయితే అగ్రేసరుడు కాడని, రాట్టు కాడని ఘంటాపథంగా చెప్పవచ్చు.

ఇంత విపులమైన ఉపోద్ఘాతములో ముఖ్యమైన సమస్యలు తడవి చూచినట్టులేదు. శాకుంతలములో చతుర్థాంకము అంత ఉత్తమమైనదా? అంతకన్న అధికమైన అంకము లేదా? ఎందుకు ఆ అంకానికి అంత ప్రాధాన్యము ఇచ్చినారు? అది సమంజసమా? ఆ అంకములోని శ్లోకచతుష్టయము కాళిదాసు ప్రతిభా సర్వస్వమా? ఇంతకు శాకుంతలమును ఏ ఉద్దేశ్యముతో కవి సృష్టించినాడు? దైవప్రాబల్యమును తెలిపేటట్టుటకా? విధి ప్రాబల్యమును నిర్దేశించుటకా? అది శృంగార నాటకమా? అయితే 'పునర్భవం కృపయతు' అని ఎందులకు? కవి తపశ్శక్తికి నిర్మించిన గర్భగుడిగా ఆలోచించవచ్చా? రవీంద్రులు అభిప్రాయపడినట్లు మోహోద్భవితమై కలంకితమైన ప్రేమ, ఉజ్జ్వలము, శుచియునైన ప్రేమగా మారుటను వర్ణించుటకా? అనసూయ దుఃఖము కావ్యవస్తువా? శకుంతలా పునస్సంయోగమా, సర్వదమనుని పుట్టుకా ముఖ్య విషయము? లేక "తమసోమా జ్యోతిర్గమయ" అను ఉపనిషత్తు నాటకరూపం పొందినదా? ఆశ్రమవాసుల, పురజనుల తరతమ భేదముల చర్చ కాబోలు! ఇదమిత్థమని తేల్చలేము.

భారతములోని శకుంతలోపాఖ్యాన విషయము ఉపోద్ఘాతములో చేర్చబడినది. పద్మపురాణము, జాతక కథల ప్రస్తావన లేనేలేదు. వాటి చర్చకూడ అవసరమని తోచును. భారతకథ చదివినచో కాని కాళిదాస ప్రతిభా విశేషము గ్రాహ్యము కాదు. ఇది కావ్యము; అది కథ మాత్రమే. దుర్వాసుల శాపము కవి కల్పించినది. అహహా! ఎంత నైపుణ్యము! అని మనం చప్పట్లుకొట్టెదము. ఆధునిక నాటక విమర్శ దృష్టితో పరిశీలింతుమేని శాకుంతలములో ఆయువుపట్టైన శాపకల్పన పచ్చలో కాలు వేయుట అని చెప్పవలసి వచ్చును. ఉత్తమమైన నాటకములో ఏ ఘట్టముకూడ శాపాలు, ఇంద్రజాలికము, దివ్యుల జోక్యము సహించదు. వస్తువు పాత్రల చేష్టలనుపట్టియే సాగిపోవలె.

ఆరవ అంకము ఆరవవ్రేలు అన్న విమర్శ లేకపోలేదు. సానుమతిపోయి, మేనకా శకుంతలలకు రాజు గోడుగోడని దుఃఖించుట తెలియజేయుటకు మాత్రమే ఆరవ అంకము వ్రాసినట్టు కనిపించును. లేక మూడవ అంకము తర్వాత జరిగిన ప్రణయగాథను ప్రేక్షకులకు అందచేయుటకా? పరాయిపిల్లను చూచి, ప్రేమించి, అవివాహితను గురించి "అంకే నిధాయ, కరభోరు, యథాసుఖం తే సంవాహయామి..." అన్న దుష్యంతుని ఔదాత్త్యత ఏమిటి అని ప్రశ్నింపవచ్చుకూడా. అది ఎంత అసభ్యమూ, గ్రామ్యమూ అయినది శకుంతల నిషేధ వచనములలో గోచరించును. అందుకనే శ్రీ అరవిందఘోషు "కాళిదాసునందు వాల్మీకి యందువలె నైతికదీక్ష, ఆవేశము లేదంటారు. ఏదో ఒక మహత్తరమైన ఆశయమునకు జీవిత సర్వస్వము ధారవోసే తెగింపు కాళిదాసులో లేదు. పంచేంద్రియములకు విందుచేయు మాధుర్యం, నేర్పు కలిగినవాడు. అతని కావ్యములలో ఉన్న ఆశయములన్నా అవి హిందూధర్మ ప్రభావమువల్ల కలిగినవే కాని స్వానుభవావేశమువల్ల కాదు. కాళిదాసు రసికుడు, కళాప్రియుడు, ధర్మబద్ధకంకణుడు మాత్రం కాడు. "విస్మృత జఘనానాం కోవిహాతుం సమర్థః?"

శాకుంతల మెత్తినా, 'గేటె' కవి నుడివిన మాటలను చిలుకపలుకులవలెనె చప్పరించుట పరిపాటి అయినది. సంస్కృత సాహితీ జ్యోత్స్నలు యూరపుఖండమంత ప్రసరించినప్పుడు ప్రథమ ఉత్సాహప్రేరేపములో చెప్పినమాటలే కాని మనము వ్యాఖ్యానము చేయుతత్త్వము గేటె మాటలలో ఉన్నదా అని సందేహము కలుగవచ్చు. పాశ్చాత్య విమర్శకులు శాకుంతలమునకు అగ్రతాంబూల మియ్యరు. వారలు మృచ్ఛకటికమును మిన్నగా పరిగణింతురు. "కాళిదాసు ఎంతో ప్రతిభావంతుడు కావచ్చు. శాకుంతలములోని అనుభవాలకు మనదైనిక జీవితానికి సంబంధమేమీ లేదు. కణ్వాశ్రమము, స్వర్గము, హేమకూటము ... అది ఒక ప్రపంచము. మన దైనిక జీవితంలో కాళిదాసు మార్గదర్శకుడు కాజాలడు" అని వారి అభిప్రాయము.

కాళిదాసుపేరు ఉచ్చరించగనే భారతదేశపు షేక్స్పియరు అను ప్రశంస సాధారణముగా పైకిలాగుటకలదు. ఇది ఒక గొప్ప పొరపాటు. పాశ్చాత్య (ఆంగ్లేయ) కవితావాహినిలో షేక్స్పియరు ఎట్లు శ్రేష్ఠుడో, గీర్వాణములో కాళిదాసుమేటి అని అర్థము చేసుకొనిన తప్పులేదు. ఇద్దరిని ఒకతక్కెడలో పెట్టి తూచుటమట్టుకు పొరపాటు. అటువంటి "జాలితా" విమర్శనను తొలగతోయుట శ్రేయస్సు. రఘువంశములోని "ప్రతి రోధమపహిష్ణుపూరీ..." అనే శ్లోకానికీ, నాటకములోని 'క్రియాపాత్రా' మదనోన్ముఖ ఉత్సాహమునకు ఏమి సామ్యము! శైలిలోగానీ, పాత్రసృష్టిలోగానీ, పోషకరస పోషణములోగానీ, నిర్మించిన రూపక సంఖ్యలోగానీ, మన విశాలజీవిత నిమ్నోన్నతముల ప్రతిబింబించునట్లు చేయుటలోగానీ, పాఠకుల హృదయాలను ఉఱ్ఱూతలూగించుశక్తిలోగానీ, మానసిక ప్రవృత్తి తత్త్వజ్ఞానములోగానీ, — వారిద్దరికీ సామ్య మంతగా లేదు. షేక్స్పియరు ప్రతిభ మనలో అద్భుతము కలిగించు అపూర్వమైన దివ్యవ్యాపారము. కాళిదాసు సామ్రాజ్యము కాళిదాసుదే! గీర్వాణమును కాళిదాసంత సొగసుగా మలచిన కవి మరియొకడు లేడని పెద్దల అభిప్రాయము. అతని ఉపమలు, అర్థాంతరన్యాసములు, పాత్రసృష్టి, మార్దవము, సొంగారు శృంగారము, తడవికొనని నిరాఘాటమైన శైలి, పేరు పొల్లు పోక్కులేని మాటల నిగువు, వ్యంగ్యములు, పాత్రోచితమైన భావ, రూపక నిర్మాణ శిల్పచాతుర్యము — లెక్కలేని సొంపులు శాకుంతలములో కొల్లకొనవచ్చును. శాకుంతలము కవి సర్వస్వమైనచో, ఆ నాటకపరిణతి దుష్యంతుని "అనాఘ్రాతం పుష్పం ..." అనే శ్లోకములో ఇమిడివున్నది.

అపూర్వ సౌరభమును ఆఘ్రాణింపచేసిన, ఆ తేనెరుచిని అందించిన, ఆ ముత్తెమును తొలిచిన, ఆ మధువును గ్రోలనిచ్చిన, ఆ పుణ్యఫలమును కరతలము గావించిన రసాస్వాదినీ వ్యాఖ్యకు జోహారులు! ఇట్లు ఇతర గీర్వాణనాటకములకెల్ల వ్యాఖ్యలు వ్రాసి శ్రీమాన్ రామదాసు అయ్యంగారు ఆంధ్ర సంస్కృత సాహితీ వేత్తలను మరవకుందురుగాక! వారిసేవ అమోఘమైనది. అది కవిసేవ, గురుసేవ, తెలుగుసేవ.

పిఠాపురం శర్మగారి
తేలుమందు (రిజిష్టర్డు)
15 నిమిషములలో గుణము.
2½ డ్రాముల సీసా రూ. 1-50. ఖర్చులు వేరు.
తేలుమందుడిపో - తణుకు
పశ్చిమగోదావరి జిల్లా.

★ శివారెడ్డి పద్యాలు ★

పెళ్ళిళ్ల ముచ్చట్లు

వశ మెన్నా్మ బోగస్ వైశాఖమాసమ్మ!
విందుపై విందు పందు లేదు
కంగారాత్రింబవళ్ల ప్రతియూరి పెళ్లిళ్లె
పెట్టినట్లు ఎన్ని పెళ్లి కార్డ్సు!

పాతికేళ్లు వైతె పత్రికి స్తీలాల
పెళ్ళికొడుకువచ్చి పిలవబట్లె,
మూర్తి అందునుంచి మా స్టారు మారింది
అడుగు పెట్టలంటె అమెరికేస్ట!

పెద్ద పెద్ద రెడ్ల పెళ్ళిళ్ళ కథలాల
(వ్రాయదలిస్తె చెయ్యి వడికిపోద్ది,
కాలు జారిపడితె ఖాళీ యుంకేముంది
వలిగిపోద్దివల్లు పాటుకదికి!

దేవళ్ళ

మానధనుడు ఘనుడు మర్యాదగల వ్యక్తి
పేరు రామిరెడ్డి పెద్ద త్యాగి
వచ్చి వ్యయముగాని యిచ్చాడు కుక్కలేల
ఎందుకండి? పోట్లాడేస్తారాదని

పల్లెదోమ పేల పెళ్ళాన్ని ప్రొద్దున్నే
మోదెగుంట మాకు మూడు మైళ్ళు,
అత్త నడవబోతె అలవాటు దప్పింది
కాదు లేక పోతె కదిలేకట్ల!

ఎంతో ఖర్చు పెట్టి ఏమేమొ లేకాద
కాయగూర్లు, వక్క కందలేదు
పట్టుకొచ్చి రెండు పొట్టేలు పిల్లల్ని
కోటు కేస్తిపోల, మాటకంట!

కావలి డి॥ ము॥ కోర్టులో

అసలు 193 of 54. E. P. 203 of 58.

తూములూరు రమణమ్మ - పరిస్థితం కాళహస్తి } —వాది.

T. R. పరమశివమ్ - నెల్లూరు—ప్రతివాది.

యీ క్రింది పట్టి దాఖలా ప్రతివాది తా॥ స్థిరాస్థిని 11–6–1959 తేది పై కోర్టువారి యెదుట యేలము చేయబడును.

—: ఆస్తిపట్టి :—

నెల్లూరు రిజిస్ట్రేషన్ డిస్ట్రిక్టు జిల్లా తా॥ అల్లూరు సబ్ రిజిస్ట్రారులో చేరిన కోపూరు తా॥ అల్లూరు గ్రామములో:. (1) మాగాణి సర్వే నెం 138 కు, య 5–60 ట్లు, శిస్తు రూ. 41/- గల భూమి. పాట రూ. 7000/- లు.

—యం. వెంకటనారాయణయ్య, వాది ప్లీడరు.

అనంతపురం సబ్ జడ్జివారి కోర్టులో

S. C. 30 of 50. E. P. 88 of 58.

గటిపూటి గుజ్జప్ప —వాది–(డి. హో.)

గటిపూటి గోవిందప్ప—ప్రతివాది–(జె. డె.)

నోటీసు:- పై నెంబరులో షెడ్యూలు దాఖలా ఆస్తులు 26–6–59 తేది పై కోర్టులో యేలము చేయబడును.

షెడ్యూలు:- అనంతపురంజిల్లా రాయదుర్గం తా॥ వ్యాసాపురం గ్రామంలోని:-

కాలు:	స. నెం:	విస్తీర్ణం:	శిరం:
స. పుంజె.	141.C	3—07	1–12–0

ఇందులో జె. డె. గోవిందప్ప భాగం.

అనంతపురంజిల్లా రాయదుర్గం తాలూకా బిమురుకుంతం గ్రామంలోని:-

స. పు.	171.D	1—43	2–14–0
,,	172.B	9—93	19–14–0
,,	173.A	6—01	6–12–0

ఇందులో జె. డె. గోవిందప్ప భాగంమాత్రం.

—వై. శేషగిరి . వాది అడ్వకేటు.

ఎవరు వృద్ధురాలో, ఏయమ్మ జవరాలో,
దాసీయెవరో, అసలు మాసీయెవరో,
పెళ్ళి కూతురెవరో, పెద్ద ప్రొల్లమ్మండి
అందరొక్క పెటఅప్పు అడవాళ్ళు!

మ్యారేజెప్పు వాల్లు మాదల్లా జరిపారు,
పెళ్లి మంటపమ్ము పెట్టగుంది,
ధన్యులాయెక్లు దర్శించివచ్చాను
వ్రాయలేను పెళ్లి వైభవమ్ము.

అందగాడు మాసి అందుట్లో గ్రాడ్యేటు
సుబ్బారెడ్డి, చారుసుందరాంగి
ఆ సుభాషిణమ్మ అపరంజి బంగారు
పరిణమ రామచిలుక ఘట్టమ్మ్యాచి.

ముత్తెమంటివాడు ముంగరోళ్ల బ్బాయి,
అతనితో తులతూగు అమలాతి
పట్టిమాట గాదు వరు పేసీమాచాను
తగ్గ మొగ్గ లేదు తగినవోడు.

మేనకూరు — సోమవరప్పు

దొండకందు కాటు దొరసాని యమ్మాయి,
ముచ్చటైనముక్కు ముద్దుమొంగమూ,
వరుడు మేనకూరు వకజట్కు నలుకండి
చదువుకొన్నవాడు సన్నటోడు.

స్వచ్ఛమైన నెయ్యి, అచ్చారు సాంబారు,
వారకీచు వడలు నమలరాల!
అసలు యేదిఖర్ల అడోళ్ల వంటైతె
చెప్పఖర్ల, వాళ్ల చెయిదగి త్తె!

కాకాణి

కవికి పాతకపుండు కాకాని చంద్రయ్య,
ఆశలేనివరుడు అమితరుణుల్ని
పంపినాడు కార్డు అమ్మాయి పెళ్లిగ్గ
అడుగుడొత్తు, తేల్ల అడ్డకొత్తె!

ఎక్కడెక్కడోయేందో టుక్కెంగుర్లర్కింట
చెయ్యెలాచి టిక్కటియ్యమంటె
డబ్బులడుగుతాడు, యిబ్బంది గమనించె
మాసిగాడు, లేదు మంచిపెడ్డ!

బైలుదేరి నేను రైలెక్కియుదయాన్నె
గంటశల్ల బిట్రగుంట పరిక్క
చిన్న స్టేషనుంది చేరింది మాబండి
అర్ధమైలుకొండ, అమితరొండ.

చదువుకున్నగరిలు శశిరేఖ కామేశ్వ
రమ్మ పేరు, సీతరామిరెడ్డి
వరుడు మల్లెమొగ్గ; వరకట్న మెంతండి?
కొంపదీసి పరిక్ష కూర్చొఖాయి!

★★ పల్లెలు ★★

(4-వ పేజీకొరవ)

గౌరవరం గ్రంథాలయం

గౌరవరం గ్రామపంచాయతీవారు క్రొత్తగా నిర్మించిన గ్రంథాలయ భవనానికి కావలి వైద్యప్రముఖులు డాక్టర్ చివుకుల శంకరశాస్త్రిగారు యీ నెల 10 తేది ప్రారంభోత్సవం చేశారు. శ్రీయుతులు శేషరి సుందరరామశర్మ, మారి వెంకటసుబ్బారెడ్డి, యం. అంజిరెడ్డిగారలు, గ్రంథాలయ నిర్మాణంలో గ్రామ పిన్న పెద్దలు ఇచ్చిన సహాకారాన్ని ప్రశంసించారు. ఆటల పోటీలలో గెలుపొందిన బాలురకు సభాధ్యక్షులు బహుమతులు పంచారు. శ్రీ మారి మహాదేవరెడ్డి వందన సమర్పణం చేశారు. సభానంతరం తెనాలి వాస్తవ్యులు శ్రీ తెల్లాకుల వెంకటేశ్వరగుప్త గారు "వేమన చరిత్రము"ను హరికథగా చెప్పారు. —పి. వి.

వార్షికోత్సవాలు

సింగరాయకొండ:- ఈ నెల 5 తేది శాసనసభ్యులు శ్రీ నలమోతు చెంచురామానాయుడు గారి అధ్యక్షతన సింగరాయకొండ శ్రీ అయితా రామయ్యశెట్టి బోర్డుహైస్కూలు వార్షికోత్సవం జయప్రదంగా జరిగింది. పలువురు పురజనులు, పుర ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు. డాక్టరు శ్రీ ఎ. వి. శేషయ్యగారు ఉపన్యసించారు. ప్రథమ తరగతిలో ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థులకు శ్రీ శికాకొల్లు సుబ్బారావు గారు, డాక్టర్ ఏ.వి. శేషయ్య బహుమతులు నిచ్చారు. రెండేళ్లనుండి రూ.90/లమేర స్కాలర్ షిప్పుల నొసంగుచున్న శ్రీ అప్పల అంజనేయుల గుప్త గారు, ఆ స్కాలర్ షిప్పులను యధాప్రకారం ఇచ్చుటకు తన అభిమతమును తెలియజేశారు. సభానంతరం వివిధ వేషధారణలు, నాటక ప్రదర్శనములను విద్యార్థులు నిర్వహించారు.

—కె. సత్యనారాయణ

* * *

కురిచేడు:- కురిచేడు బోర్డుహైస్కూలు సారస్వతసంఘ వార్షికోత్సవము, యీ నెల 6 తేది నర్సారావుపేట న్యాయవాది శ్రీ యస్. వి. రంగారావుగారి అధ్యక్షతన జరిగింది. హెడ్మాస్టరు శ్రీ బి. యస్. కృష్ణమూర్తి వార్షిక నివేదిక చదివారు. 'తిక్కన కవితాశిల్పము'ను గురించి శ్రీ మద్దులపల్లి సత్యనారాయణ శాస్త్రి గారు; 'శ్రీనాధుని శృంగార రసపోషణ'ను గురించి శ్రీ టి. జి. రాఘవాచారిగారు పాండిత్యపూర్వకముగా ఉపన్యసించారు. విచిత్ర వేషధారణ మొదలుగాగల వైజ్ఞానిక కార్యక్రమాలు చక్కగా ప్రదర్శించబడినవి. లలితకుమారి, సుందరి గారల నృత్యప్రదర్శనములు ప్రేక్షకుల మెప్పుల కేపాయి.

—యస్. ఆదినారాయణశర్మ.

* * *

బోయలపాడు:- సోమవరప్పాడుమజరా బోయలపాడు ప్రాథమిక పాఠశాల వార్షికోత్సవం యీ నెల 4 తేదిన కావలిస్కూల్సు జూనియర్ ఇన్ స్పెక్టరు ఆర్. విశ్వనాధం గారి అధ్యక్షతన జరిగింది. పిల్లలచే నాటిక ప్రదర్శింపబడింది. ఆటలపోటీలలో గెలుపొందిన విద్యార్థులకు బహుమతులు పంచిపెట్టబడినవి.

—వంగల అంజనేయులు.

* * *

శేపూరు:- ఆత్మకూరు తాలూకా శేపూరు బోర్డుప్రాథమిక పాఠశాల వార్షికోత్సవము, శాసనసభ్యులు శ్రీ ఆనం సంజీవరెడ్డి గారి అధ్యక్షతన, యీ నెల 11 తేది జరిగింది. ఆత్మకూరు స్కూల్సు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ యస్. సర్వేశ్వరయ్య, శ్రీ బి. రాజారాం, శ్రీ డి. కామాక్షయ్యగారలు ప్రసంగించారు. ఈ సందర్భంలో పూర్వ విద్యార్థి శ్రీ చల్లగుండ్ల రామచంద్రయ్య రు. 100/-లు విలువగల బహుమతులను విద్యార్థుల కొసంగారు; రాష్ట్రపతి, ప్రధాని రూపపటములను పాఠశాలకు బహూకరించారు.

—వి. తిరుపాలు.

* * *

కలువాయి:- బోర్డు ఉర్దూ ప్రాథమిక పాఠశాల తృతీయ వార్షికోత్సవం, యీ నెల 7 తేదిన, నెల్లూరు రేంజి ఉర్దూ డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు జనాబ్ అబ్దుల్ హకీం సాహెబ్ గారి అధ్యక్షతన జరిగింది. హెడ్మాస్టరు యస్. సత్తార్ సాహెబ్ నివేదిక చదివారు. డాక్టర్ సత్తార్ హుసేన్ సాహెబ్, శ్రీ సి. వెంకటసుబ్బయ్య గారలు ప్రసంగించారు. ఆటల పోటీలలో గెలుపొందిన విద్యార్థులకు బహుమతులు యివ్వబడినవి. పై పాఠశాల విద్యార్థి తిరుపతికి ప్రభుత్వ మిచ్చిన స్కాలరుషిప్పులను శ్రీ హకీంసాహెబ్ ఆ విద్యార్థులకు అందజేశారు. యస్. ఏ. సత్తార్ సాహెబ్ వందన సమర్పణం చేశారు. పిన్నలు, పెద్దలకు మిఠాయి పంచి పెట్టబడింది.

—యం. మల్లికార్జునరావు

* * *

బ్రాహ్మణకాక:- ఈ నెల 15 తేది జూనియర్ రెడ్ క్రాస్ సంఘంవారి బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాల వార్షికోత్సవం, ప్రత్యేక జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి సహోద్యోగి శ్రీ వి. జనార్దనరావు అధ్యక్షతన విజయవంతంగా జరిగింది. ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీ వి. వెంకటకృష్ణయ్య స్వాగతం పలికారు. స్కూల్సు డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ యం. హనుమంతరావు ప్రసంగిస్తూ, జూనియర్ రెడ్ క్రాస్ కృషిని ప్రశంసించారు; పాఠశాలకు భవన నిర్మాణ ఆవశ్యకతను వివరించారు. ఆటల పోటీలలో గెలుపొందిన విద్యార్థులందరికీ కలిపి సమష్టి బహుమతిగా ఒక గ్లోబ్ యివ్వబడింది. పాఠశాల విద్యార్థులు "భక్త శ్రీయాళ" నాటకము, విచిత్ర వేషధారణ వగైరాలు ప్రదర్శించారు. పాఠశాలకు భూరి విరాళ మొసగిన శ్రీ వంటేరు సుందరరామరెడ్డి గారికి ధన్యవాదాలు అర్పించబడినవి.

—ఈశ్వరమ్మ, కార్యదర్శిని.

* * *

బ్రాహ్మణక్రాక అగ్రహారం:- బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాల వార్షికోత్సవము, క్రీడలు 14 తేది కావలి డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టర్ శ్రీ యం. హనుమంతరావు అధ్యక్షతన జరిగినవి. శ్రీ కేసరి వెంకట్రామయ్య గారు ప్రజలు ఉపాధ్యాయులకొసగవలసిన సహకారమును గురించి ఉపన్యసించారు. పాఠశాల విద్యార్థులు 'శ్రీకృష్ణ తులాభారము' నాటకమును, 'చెవిటి మొగుడోర్పు' నాటికను ప్రదర్శించారు. వినోద కార్యక్రమం కూడ జరిగింది. అధ్యక్షునిచే బహుమతిప్రదానం జరిగిన తర్వాత హెడ్మాస్టరు వందన సమర్పణంతో కార్యక్రమం ముగిసింది.

—ఆకుమర్ల వెంకటేశ్వర్లు.

* * *

తెడ:- స్పెషల్ బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాల సారస్వతసంఘ వార్షికోత్సవం, యీ నెల 11 తేదిన శాసనసభ్యులు శ్రీ యం. మునుస్వామి గారి అధ్యక్షతన జయప్రదంగా జరిగింది. పేలాదిప్రజలు పాల్గొన్నారు. స్కూల్సు సీనియర్ డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ సి. నాగభూషణం, జూనియర్ ఇన్ స్పెక్టరు శ్రీ పి. వెంకటసుబ్బయ్య ఉపన్యసించారు. హెడ్మాస్టరు శ్రీ పి. చెంచురామయ్య స్వాగతంపలికి, వార్షిక నివేదిక చదివారు. తెడ, తెడకండ్రిక పంచాయితీల అధ్యక్షులచే పతాకోత్సవములు గావించబడినవి. 'బలి చక్రవర్తి దానము', 'ఇద్దరు స్నేహితులు' అను నాటికలను, నృత్యములను ప్రదర్శించారు. సాంఘిక సంక్షేమబోర్డు అధికారిణి కుమారి టి. వరహాలమ్మ గారు బహుమతులను పంచిపెట్టారు.

తెడ హెల్తు స్పెక్టరే అధికారి, ఆ సందర్భంలో, వస్తుప్రదర్శనం ఏర్పాటుచేశారు.

—పి. చెంచురామయ్య.

వార్తలు - వ్యాఖ్యలు

కేరళ ఉద్యమం

కేరళ రాజకీయాలలో మరలా సంచలనం కలిగింది. కేరళ విద్యాచట్టమును కమ్యూనిస్టులు రాజకీయ స్వప్రయోజనం కొరకు రూపొందించినారనేది లోకవిదితం. ఆచట్టం యింతవరకు అమల్లోకి రాలేదు. ఆ చట్టం నిబంధనలలో అనేక వివాదాస్పద అంశాలున్నవి. కొన్ని నిబంధనలు మిక్కిలి కఠినతరంగావున్నవి. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా జరిగే ఏ సమ్మె లోనూ, ఆందోళనలోను ఉపాధ్యాయులు పాల్గొనరాదని నిబంధనలు రూపొందించబడినవి. ఇవి ప్రత్యేకంగా కొన్ని కులాలను అణచివేసేందుకే వుద్దేశింపబడినట్లున్నవి. అందువల్లనే కేథలిక్కులు, నాయర్ సంఘం కేరళ విద్యాచట్టమును వ్యతిరేకించ ఉద్యమించినవి. జూన్ 1 తేదిన కేరళలో 7 వేల పాఠశాలలు తెరుస్తారు. వివాదాస్పదమైన కేరళ విద్యాచట్ట నిబంధనలపట్ల

లింక్ కాల్వల నిర్మాణానికి 120 కోట్లవరకు యిండియా ప్రభుత్వం భరించవలసి వుంటుందని ప్రపంచబ్యాంకు అధ్యక్షుడు చేసిన సూచనను అంగీకరించడం కష్టం. ఇంతఖర్చు భరించలేనని భారత ప్రభుత్వం స్పష్టపరచింది. సట్లజ్ నదినుంచి కొంతనీటిని తీసుకొని, అంతే నీటిని యిప్పుడున్న కాల్వలద్వారా పాకిస్తాన్‌కు సప్లయిచేస్తామని ఇండియా ప్రభుత్వం చెప్పింది. నీటిసప్లయికి భారతదేశంమీద ఆధారపడడం ఇష్టంలేదని ఆరాజీ ప్రతిపాదనను పాకిస్తాన్ తిరస్కరించింది. కాని మళ్లీ 1962 తర్వాతకూడ యిండియా నీటిని సప్లయిచేయాలనీ కోరడం విపరీతంగావుంది. నిరవధికంగా పాకిస్తాన్‌కు నీటిని సప్లయి చేయడానికి వీలులేదు. ఒకగడువులోపల పాకిస్తాన్ తన ఏర్పాట్లు తాను చేసుకోవలసి వుంటుంది. ఇతర రాజకీయాలతో ముడిపెట్టకుండా వున్న ప్పుడే నదీజలాల తగాదా పరిష్కారం కాగలదు.

ఏర్పాటయిన టిబెటన్ల సహాయసంఘంద్వారా కూడా విశేషసహాయం అందజేయబడుతున్నది. మానవ కారుణ్యందృష్ట్యా ఇండియా టిబెట్ శరణార్థులకు ఆశ్రయమివ్వడం అభినందించ దగిన విషయం. కాని ఈ శరణార్థుల ముసుగులో చైనా గూఢచారులు కూడా ఇండియాలో ప్రవేశిస్తున్నారట. చైనా గూఢచారులదళం మనదేశంలో పని చేస్తున్నదనే విషయం, దలైలామా ఇండియాలో ప్రవేశించిన సందర్భంలో బహిర్గతమైనది. కావున ఇండియాలో ఆశ్రయమిచ్చే ముందు టిబెట్ శరణార్థులను క్షుణ్ణంగా పరీక్షించి చైనా గూఢచారులను పసిగట్టడం అవసరం.

లాసా దుస్సంఘటన

గత వారం టిబెట్టు రాజధాని లాసా పట్టణంలో ఇండియా కాన్సలేటు (రాయబార కార్యాలయం) మీద విమువందలమంది టిబెట్ మహిళలు దాడిచేయడం దురదృష్టకరమైన విషయం. ఈ దుస్సంఘటనను ప్రేరేపించింది చైనాకమ్యూనిస్టు అధికారులనే విషయంలో ఏమాత్రం సందేహంలేదు. ఈ మహిళా ప్రదర్శకులు ఇండియా కార్యాలయం ముందుచేరి ఆ కార్యాలయోద్యోగులు

> **విూకు తెలుసా?**
>
> ● ప్రపంచంలోగాని, మనదేశంలోగాని పొడగాటిది హిరాకుడ్‌డ్యాం. దీనిపొడవు 15,748 అడుగులు. ఇది ఒరిస్సారాష్ట్రంలోవున్నది.
>
> ● 1958–59 లో ఢిల్లీ ఎర్రకోటను 6,93,863 మంది యాత్రికులు సందర్శించారు. వీరికి అమ్మిన టిక్కెట్లద్వారా వచ్చినఆదాయం 84,853 రూపాయలు.
>
> ● ద్వితీయ పంచ వర్ష ప్రణాళిక కాలంలో 1958 డిసెంబరు ఆఖరువరకు (అంటే సుమారు మూడేళ్లలో 7,700 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సౌకర్యం కలిగించబడింది.

కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వంపై పెల్లుబుకుతున్న వ్యతిరేకతకు నిదర్శనం కేరళ స్కూళ్ల సమ్మె!

నిరసనగా పైవర్గాలు స్కూళ్లమూసివేత ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించబోతున్నారు. అందుకు సర్వప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఈ ఉద్యమాన్ని కేరళ కమ్యూనిస్టేతర పక్షాలన్నీ బలపరుస్తున్నవి. ఈ ఉద్యమంలో కాంగ్రెస్‌వాదులు వ్యక్తిగతంగా పాల్గొనవచ్చునని ప్రధాని శ్రీ నెహ్రూసైతం అంగీకరించారు. స్కూళ్లమూసివేత ఉద్యమం కేవలం నిరసనోద్యమం, అది సముచితము, న్యాయసమ్మతమైనట్టిది. ఇది అరాజకాన్ని ప్రేరేపించుటకుగాని, కేరళ కమ్యూనిస్టు మంత్రివర్గాన్ని కూలద్రోయటానికిగాని ప్రారంభించిందికాదు. కేరళలో ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించడం, వ్యతిరేకించడం ప్రతిపక్షాలకు ఒక ప్రధాన సమస్యగా వుంది. ఆ రాష్ట్రంలో కమ్యూనిస్టులు అధికారానికివచ్చి ఇదిపైగా యిదు మాసాలైనా నానాటికీ ప్రజల అసంతృప్తి హెచ్చుతున్నది. ఆ అసంతృప్తికి ప్రతిరూపమే స్కూళ్లమూసివేత ఉద్యమం. ఇది ప్రజాస్వామ్యబద్ధమూ, రాజ్యాంగబద్ధమైన ఆందోళన. ఈఉద్యమం జయప్రదం కావడం మీదనే కేరళలో ప్రజాస్వామ్యం భవిష్యత్తు ఆధారపడివుంది.

నదీజలాల తగాదా

ఇండియా పాకిస్తానులమధ్య గత పదకొండేండ్లుగా పరిష్కారం కాకుండావుండిన, గత ఏడేండ్లుగా ప్రపంచబ్యాంకు మధ్యస్థంలో వున్న సింధునదీజలాల పంపిణీసమస్యను ఏవిధంగానైనా పరిష్కరించాలన్న సంకల్పంతో ప్రపంచబ్యాంకు అధ్యక్షుడు శ్రీ యూజీన్ బ్లాక్, ఇండియా పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వాలతో సంప్రతింపులు జరిపి, ప్రధాన సూత్రాలలో ఉభయ ప్రభుత్వాలమధ్య ఒప్పందం కుదిరేటట్లు చేయగలిగానని ప్రకటించడం సంతోషించ తగినవిషయం. మరలా రెండు నెలల్లో ప్రపంచబ్యాంకుఆధ్వర్యాన ఉభయదేశాల ప్రతినిధుల సమావేశం జరిపే ప్రయత్నాలుకూడ వున్నట్లున్నది. ఢిల్లీ చర్చలలో

టిబెట్ శరణార్థులు

దాదాపు పన్నెండువేలమందికి పైగా టిబెట్ శరణార్థులు ఇండియాలోను, భూటాన్‌లోను ఆశ్రయంకోసం ప్రవేశించినారని ప్రధాని నెహ్రూగారిచ్చిన ప్రకటన వెల్లడిచేస్తున్నది. ఈ శరణార్థుల సంఖ్య ఇంకా పెరిగే అవకాశాలుకూడా లేకపోలేదు. వీరి ఆశ్రయంకోసం అస్సాములో ఒక శిబిరం, ఉత్తర బెంగాలులో మరొక శిబిరం ఏర్పాటవుతున్నాయి. వారికి ప్రభుత్వపరంగానేగాక ఆచార్య కృపలానీ ఆధ్వర్యాన

అబద్ధాలుపలుకుతున్నారని, దలైలామానిర్బంధంలో ఉన్నారని నినాదాలుచేశారు. చీకటిపడే పర్యంతం వీరు ఇండియా కార్యాలయాన్ని చుట్టుముట్టి ఉండిపోరట. లాసా లోని ఇండియా రాయబారి గౌతమలున్నని ఫిలింప్రదర్శించి ఇటీవలి దలైలామా చిత్రాలను కొన్నింటిని చూపి ఆయన ఖైదీగా లేరని వారిని విశ్వసింపచేసిన అనంతరమే ఆ మహిళా ప్రదర్శకులు ఇండియా రాయబార కార్యాలయాన్ని విడిచి వెళ్లారు. దీనినిబట్టిచూస్తే చైనాలోను, టిబెట్‌లోను ఇండియాపై ఎంతటి అపఖ్యప్రచారం కొన

సాగుతున్నదో స్పష్టమవుతున్నది. దలైలామా డిటెన్షనులో లేరని, వారు మస్సోరీలో స్వేచ్ఛగా తిరిగి ప్రజలకు దర్శనమిస్తుండడం లోకవిదితం. కాని ఆయన రక్షణకు పోలీసు ఏర్పాట్లు ఉంచడం భారతప్రభుత్వ కనీస ధర్మం. ఆంతమాత్రాన దలైలామా ఇండియాలో నిర్బంధంలో ఉన్నారని చైనా ప్రభుత్వము అపఖ్యప్రచారం చేస్తుండడం శోచనీయమైన విషయం. దలైలామా తిరిగి ఏనాడైనా టిబెట్టుకు తిరిగిపోవచ్చునని ప్రధాని నెహ్రూ పలుమారు స్పష్టంచేశారు. దలైలామాను గురించి చైనా అపఖ్యప్రచారం సాగించేదానికంటే, ఆయన టిబెట్టును విడిచి రావడానికి ప్రోద్బలమైన హేతువులను పరిశీలించి,ఆయన టిబెట్టు తిరిగివెళ్లడానికగల ఆటంకాలను తొలగించడం చైనా ప్రభుత్వ కనీస ధర్మం. బొంబయిలో మావో చిత్రమును తగులబెట్టినారని ఆక్రోశించిన చైనానాయకులు టిబెట్టులో ఇండియా రాయబార కార్యాలయముపై జరిగిన దుస్సంఘటనను ఖండించక పోవడం విచారకరం.

నేపాల్ మంత్రివర్గం

శ్రీ బి. పి. కోయిరాల అధ్యక్షాన నేపా

—కొంప 12 వ పేజీలో

★ అందాల లోయలో విశ్రాంతి కేంద్రం ★



అందాలు విరజిమ్మే కులూలోయ దేవతల నివాసస్థానంగా పురాణకాలంనుండి ప్రసిద్ధికెక్కింది. కాని స్వరాజ్యానంతరం యీ దేవతాలోయ విశ్రాంతినికోరే యాత్రికులకు విహార ప్రదేశమైంది. ఈ లోయలోని వేసవివిశ్రాంతికేంద్రం మనాలీ పట్టణంయొక్క సుందర దృశ్యాన్ని యీ చిత్రంలో చూడవచ్చు.

పెండ్లికట్నాలు రూ. 247

మోదేగుంట శ్రీ దేవర్ల సుబ్బరామరెడ్డిగారు తన కుమారుడు శ్రీ సుబ్బారెడ్డి, కుమార్తె సౌభాగ్యవతి సుజాత వివాహాలను పురస్కరించుకొని రూ 58/- లు

◆ ◆ ◆

కోలగొట్ల శ్రీ చండ్లూరు వెంకట సుబ్బారెడ్డిగారు తన కుమార్తె సౌభాగ్యవతి సుభాషిణి పెండ్లి సందర్భంలో రూ 58/- లు

◆ ◆ ◆

శ్రీ కాకాణి చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు తన తనయు ఆయుష్మతి కామేశ్వరి వివాహ సమయంలో రూ 116/-లు.

◆ ◆ ◆

నెల్లూరు శ్రీ కె. రామయ్యగారు తన పుత్రిక సౌభాగ్యవతి ఇందిరకు గత 27 తేదీ జరిగిన వివాహ సందర్భంలో రూ 15/- లు

జమీన్ రైతుకు అభిమాన పూర్వకంగా విరాళములిచ్చి సాయపడినందుకు ధన్యవాదములు. నూతన వధూవరులకు సర్వేశ్వరుడు శుభముల నిచ్చుగాక.

—సం. జ. రై.

జమీన్ రైతు

శ్రీ వికారి, వైశాఖ పూర్ణిమ

22-5-1959 . శుక్రవారం

తృతీయ ప్రణాళిక

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ముగియుటకు ఇంకా రెండేండ్లుండగా, అప్పుడే తృతీయ ప్రణాళికపై చర్చలు సాగుతుండడం గమనార్హమైన విషయం.

భారత ఆర్థిక ప్రవీణులూ, విధాన నిర్ణేతలూ తృతీయ ప్రణాళికపై చర్చలు సాగిస్తున్నారు. తృతీయ ప్రణాళిక పరిమాణం, దాని లక్ష్యాలు యిదమిద్ధంగా తేలకపోయినప్పటికీ, ఆ ప్రణాళిక స్వరూపం 11,000 కోట్ల రూపాయల వుండగలదనే ఊహతో చర్చలు సాగుతున్నవి.

తృతీయ ప్రణాళిక పెద్దదిగావడం దృష్ట్యా, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో కన్నా, తృతీయ ప్రణాళికా కాలంలో (5 సంవత్సరాల కాలంలో) 2 వేల కోట్ల రూపాయలు కొత్తపన్నులను విధించవలసిన అవసరం ఏర్పడవచ్చునని ఒక సూచన చేశారు. క్రొత్తపన్నులు పరోక్షపన్నుల రూపంలో వుంటాయనీ, ప్రత్యక్షపన్నుల్లో చిన్నమార్పులద్వారా అదనపు ఆదాయాన్ని రాబట్టవచ్చునని అభిప్రాయపడుతున్నారు. విలాస వస్తువులపైన; రాష్ట్రాల అమ్మకంపన్ను స్థానంలో వివిధ సరకులపై కేంద్రం ఎక్సైజ్ పన్నును విధించాలనీ ఒక సూచన వచ్చింది. భూకమతాన్నిబట్టీ, భూమి పన్నుపై సర్‌చార్జి అదనపు పన్నుల విధింపు సమస్యకూడా వచ్చింది. తృతీయ ప్రణాళికకు కావలసిన వనరుల సమీకరణపైన వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు ప్రాథమికమైనవైనా, యీ సూచనల మంచి చెడ్డలను పరిశీలించకపోతే, ప్లానింగ్ కార్యక్రమమంతా తల్లక్రిందులౌతుందని మన గతానుభవమే చెప్పక చెప్పుతున్నది.

మన ఆర్థిక వనరులు, అవసరాలు సమన్వయం గానందువల్ల, ద్వితీయ ప్రణాళిక నిర్వహణలో అనేక చిక్కులేర్పడినవి. మన విదేశ ఆర్థిక వనరులన్నీ అతిత్వరలో అదృశ్యమై, 'భిక్షాం దేహి' అంటూ విదేశాలకు వెళ్లవలసి వచ్చింది. మనం ఎప్పటికప్పుడు గట్టెక్కినట్లగుపించినప్పటికీ, ద్వితీయప్రణాళిక ఆశించిన ఫలితాలు నెరవేరుతాయనే నమ్మకం కలుగడంలేదు. కావున తృతీయ ప్రణాళిక విషయంలో మన ఆర్థిక ప్రవీణులు, విధాన నిర్ణేతలు తగుజాగ్రత్త వహించవలసివుంది. ద్వితీయ ప్రణాళికకు సంబంధించి 9 వందల కోట్ల అదనపు పన్నులను భరించేటప్పటికే గిజగిజలాడిన మన ప్రజలు, 2 వేల కోట్ల పన్నుల భారాన్ని (అందులో ఎక్కువభాగం పరోక్షపు పన్నులను) భరించగలరా అనేది సందేహాస్పదమైన విషయం. ప్రజాహిత కార్యక్రమాలపైపెట్టే ఖర్చులో దుబారాలేకుండా చేసి, ప్రతి ప్రభుత్వ శాఖలో జరుగుతున్న అనవసర వ్యయాన్ని తగ్గించి వేస్తే, క్రొత్తపన్నుల భారాన్ని ప్రజలపై వేయవలసిన అవసరం అంతగా వుండదు. కావున సాధ్యమైనంత వరకు ఎక్కువ పన్నులభారం లేకుండానే మన ఆర్థిక ప్రవీణులూ, విధాన నిర్ణేతలూ తృతీయ ప్రణాళికను రూపొందించ గలరని ఆశింతుదాం.

——

పెండ్లిండ్ల పురాణం

చిత్రగుప్తుడు

ఈ మాసంలో పెండ్లిండ్ల గిరాకీ చాల ఎక్కువ. పెండ్లికొడుకుల ధరకూడా బజారులో బాగ పలికినట్లేవుంది. ఈమహూర్తాలలో ఒక పెద్ద పెండ్లిజూచిన, ఆంధ్రదేశమంతా ఆ చివరనుండు యీ చివరవరకు తిరిగే ఒక వుద్యోగి యిలా అన్నాడు— నెల్లూరు, కోవూరు తాలూకాల పెద్దరెడ్ల పెండ్లిండ్లు కట్నాలవల్ల భారమైనేకావచ్చుగాని, యితర చోట్లతో పోలిస్తే చాల సింపిల్ అని! అంటే వారి అభిప్రాయం 'గాజా, బీజా, బజానా' లవంటి ఆట్టహాసాలు లేవని; అంటే దుర్వ్యయాలు లేవనిభావం. అంతమాత్రం ప్రశంస యితరులనుండి రావడం మనం సంతోషించదగిందేగదా!

కాని నేటి వివాహాల బాహుళ్యతవాస్తే గుర్లు తిరుగుతున్నవి. ఆహూతులు వందల సంఖ్యలలో వుండడం ఎప్పుడో పోయింది. ఆ స్థానాన్ని యిప్పుడు వేల్లు ఆక్రమించాయి. అతిథులు వేల సంఖ్యలో వుంటున్నారు. అందువల్లనే ఏ రెడ్డి కుటుంబీకులు గాని—సౌకర్యాలుండవనే దృష్టితో-గ్రామాలలో పెండ్లిండ్లు చేయడం మానివేశారు. నెల్లూరు పురమందిరము, కస్తూరిదేవి విద్యాలయం లాటి పెద్ద పెద్ద భవనాలే ఒకప్రక్కకు చాలనప్పుడు, యిక స్వంత యిండ్లలో ఎట్లా సాధ్యపడుతుంది?

* * *

కట్నాల ప్రశ్న యీనాడు కించిత్తుగూడా ఆక్షేపణీయంగా వున్నట్లులేదు. ధాన్యంధరలు బాగా వుండడం, రైతు ఆర్థికస్థితి మెరుగుగావడం దీనికి కారణంగావచ్చు. ఎత్తుకెత్తు, సరికి సరి అన్నట్లు అల్లుడికెంత ఆస్తి వుంటుందో, కొంచెం హెచ్చుతక్కువగా అంత ఆస్తియిచ్చి అల్లుణ్ణి కొనుక్కోవడం రివాజయినట్లుగా కూడా వున్నది. ఏమైనా ఎకరాకు వెయ్యి రూపాయల దామాషాకు తక్కువ లేకుండా ముట్టుతున్నది. చదువు, ఎత్తులు అయితే మరికొంత ధర వుండవచ్చు. ఇది వున్న కుటుంబాల సంగతి.

కాని యీ కట్నాల బాధతో చితికిపోయే మధ్య తరగతి కుటుంబాలు, ఆ హుతయ్య యువతీ యువకులు ఎందరో వున్నారు; బయటికి తెలియడంలేదు. ఇటీవలకూడా కోవూరు తాలూకాలోని ఒక పెద్ద గ్రామంలో వివాహం చేసుకున్న ఒక మెట్టతాలూకా రెడ్డి యువకుడు, అత్తగారిస్తానన్న కట్నం పొందలేక, తనకుటుంబం వారి ఒత్తిడికి తట్టుకోలేక, అత్తగారింటిలోనే, వివాహమైన ఆరు మాసాలకే, ఆత్మహత్య చేసుకొన్నట్లు వదంతి. వరకట్న పిశాచం యిట్లా ఎన్ని కుటుంబాలను నేలమట్టం చేస్తున్నదో, ఎన్ని పచ్చని సంసారాలలో చిచ్చుపెడుతున్నదో, ఎందరు నవదంపతులను బలిగొంటున్నదోగదా!!! విద్యావంతులు, నాగరికులైన యువకులు వెలపెట్టి కొనబడే యీ దురాచారం యిప్పటికి పోలేదంటే, దేశం ఎట్లా ముందుకు నడుస్తుంది? రాబోయే ప్రభుత్వ శాసనంవల్ల యీ రంగంలోకూడా బ్లాక్ మార్కెట్ పెరుగుతుంది గాని, దానిని అరికట్టలేదు. కట్నాలు తీసుకోవడం అనాగరికము, అగౌరవకరము అని యువకులు భావించి, స్వచ్ఛందంగా వీటికి విముఖత ప్రకటిస్తే తప్ప, యీ దురాచారం పోయే ఆశలేదు. అంత సద్బుద్ధి, మనస్థైర్యం, విశాలభావం మన యువకులకు కలుగుతుందా?

* * *

ఇక వేషాలంకరణలలోకూడా మనవారు జాతీయతకు, సహజత్వానికి స్వస్తిచెప్తున్నారు. ఏ డ్రామా నటీనటుల ఫక్కీలోనో తయారవుతున్నారు. ఆమధ్య ఆధునిక భావాలుగల ఒక గంగపట్నం యువకుడు స్త్రీలు జాతీయదుస్తులలో చీరకట్టుకొంటే కళకళలాడుతూ చూడఎంతో ముచ్చటగా వుండినది. ఈ పెళ్లిళ్లలో ఒక్కదానిలోగూడా ఆ తెలుగుదనం కనుపించలేదు. ఒక పెండ్లికొడుకు టక్ చేసి టై బిగించాడు; మరొక యువకుడు ఉత్తరదేశం షెర్వాణీ, దట్టమైన పౌడరుపూతతో కృత్రిమంగా తయారయినాడు; ఒకాయన ఫుల్‌సూట్‌లో ప్రత్యక్షమయినాడు; మరొకరు ధోవతి, కోటు అలంకరించారు—యీ విధంగా వుండినవి మన పెండ్లికొడుకుల వేషాలు! ధోవతి, లాల్చీ, కండువా వేస్తే ఎంత సాంప్రదాయసిద్ధంగా, సౌకర్యంగా, హాయిగా వుంటుందో గమనించండి. విద్యావిజ్ఞానాలు విశాల భావోన్నతికి పురికొల్పవలసిన దేగాని, యిలాంటి వివాహ దుఅలవాట్లను దిగుమతిచేసేవి గావు! లోకోభిన్నరుచిః!

ఇక వుపోద్ఘాతం కట్టిపెట్టి, ఈ వారంలో జరిగిన పెండ్లిండ్ల విశేషాలను వినిపిస్తాము.

మోహనరామరెడ్డి వివాహం

నెల్లూరు న్యాయవాద ప్రముఖుడు; తన పని తన వ్యవహారం దప్ప బయట విషయాల్లో జోక్యం పెట్టుకొనని పద్ధతుడు; వివాదలాడుకు పైసన్నీ కూడా లేని ఆ స్వంత్రికూడా ప్రసాదించే కృషిలోవున్న కనపడనిదాత శ్రీ మేనకూరు ఆదిశేషారెడ్డిగారి రెండవ కుమారుడున్నూ; అక్షీలోనేగాక వృత్తిలో, ప్రతిభలోకూడా ఆదిశేషారెడ్డిగారి వారసుడుగా రాణిస్తున్న యువ అడ్వకేటు శ్రీ మోహనరామరెడ్డి; పెనుబర్తి శ్రీ యస్. పిచ్చిరెడ్డిగారి కుమార్తె సౌభాగ్యవతి సౌజన్యకు, 16 తేది శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయంలో వివాహ మహోత్సవం లగ్నకాలానికి ఒక్కనిముషం అటు యిటూ లేకుండా పక్కాగా శాస్త్రీయంగా జరిగింది. వస్తుపాటవు, రూపలావణ్యములలో అతికిపోయిన జంట పెరిగెను. ఆ అమ్మాయి స్కూల్ ఫైనల్ వరకు చదువుకోవడం యీ గుణవిశేషాలను అతికయింత చేస్తున్నది.

ఆదిశేషారెడ్డిగారు పెండ్లికిముందు 15 రాత్రి; పెండ్లి అనంతరం 20 తేది రాత్రి — కాకమూంసాహార విందులు తన భవనంలో పరిశ్యేక ప్రత్యేకంగా ఎంతో విరివిగా జరిపారు.

మోదేగుంట పెండ్లి

ఇటీవల ఇంత భారీఎత్తున, యింత జనసందోహంతో జరిగిన పెండ్లి నేనుచూడలేదు. అసలు పట్టెటూర్లలో, స్వగృహంలో, పెళ్ళి జరిపే ఆచారంలేని యీ రోజుల్లో, మోదేగుంట శ్రీ దేవర్ల సుబ్బరామరెడ్డిగారు తన కుమారునికి, కుమార్తెకు వివాహాలు బ్రహ్మాండంగా జరిపారు. బంధుబలం, మిత్రబలం, కార్యబలం, ఖర్చుబలం అన్నీ ప్రత్యేకంగా, విశిష్టంగా వుండినవి.

కళ్యాణ మంటపమే ఒక ఎకరా వున్నట్లుండినది. అందులో రెండు వివాహవేదికలు. చక్కని అలంకరణ. ఆడవారికి, మగవారికి ప్రత్యేకంగా ఏర్పాట్లు.

ఒక వేదికపై సుబ్బరామరెడ్డిగారి కుమారుడు, గ్రాడ్యుయేటు, ఎప్పుడూ మల్లెపువ్వులాంటి వస్త్రాలు ధరించే సుబ్బారెడ్డి; దొడ్ల సంబంధీకుడు, నిండుకుండ, సహృదయుడు శ్రీ చండ్లూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారి తనయ, విద్యా సౌందర్యరూపవతి సౌభాగ్యవతి సుభాషిణి—

రెండవ వేదికపై, ఉప్పు, దానధర్మాలలో జగత్ప్రసిద్ధి చెందిన త్యాగమయి స్వర్గీయ దొడ్ల చినరుక్మిణమ్మగారి ముద్దుబిడ్డ (శ్రీ ముంగర రామచంద్రారెడ్డిగారి కుమారుడు) చిరంజీవి బాలకృష్ణారెడ్డి; దేవర్ల సుబ్బరామరెడ్డిగారి కుమార్తె సౌభాగ్యవతి సుజాత—

వివాహాలు మంత్రోక్తంగా, గంభీరంగా జరిగినవి. వేలాది ప్రజలు నేత్రోత్సవంగా దర్శించారు యీ పెండ్లిండ్లను.

భోజనాలు దాదాపు నాలుగు వేలమందికి జరిగడమే గాదు, 'మెను' కూడా చాల పొడవుగానేవుండినది. తొక్కిడిలేకుండ, ఆలస్యంలేకుండా, ఒక్కదఫా మూడు, నాలుగు వందల మందికిపైగా ఎట్లా ఏర్పాటుచేశారా అనిపించింది.

కట్నాల విషయంలో జమఖర్చులు పరిపోయాయన్నారు— తెలిసినవారు. ఫలపుష్ప తాంబూలాలతో, దేవర్ల సోదరుల సత్కారంతో కూడిన ఆదర మర్యాదలతో అతిథులు ఘనంగా సత్కరింపబడి, వీడ్కోలింపబడ్డారు.

విద్యార్థుల పెండ్లి

వధువు:— జమీన్ రైతు కుటుంబమిత్రుడు, మైకా వ్యాపారదక్షుడు, నిగర్వి, శ్రీ కాకాణి చంద్రశేఖరరెడ్డిగారి తనయయున్నూ; స్వర్గీయ దొడ్ల రామరెడ్డిగారి కుమార్తె మనుమరాలున్నూ అయిన బి. యస్‌సి. విద్యార్థిని ఆయుష్మతి కామేశ్వరి—

వరుడు:— విద్యాభిమాని, నిరాడంబరుడు, అల్లూరు, శ్రీ అల్లంపాటి రమణారెడ్డిగారి సోదరుడు స్వర్గీయ రామకృష్ణారెడ్డిగారి తనయుడు, బి. ఏ. విద్యార్థి ఆయుష్మంతుడు సీతారామరెడ్డి—

—గొరవ 7-వ పేజీలో

నెల్లూరు ముచ్చట్లు

విమర్శకుడు

ఆదిశేషయ్యపై దౌర్జన్యం

పాపం! ఆంధ్రపత్రిక, పి.టి.ఐ. శాశ్వత నెల్లూరు విలేఖరి, గౌరవ మేజస్ట్రేటు శ్రీ కొట్రా ఆదిశేషయ్య మొన్న 16 తేది ప్రక్క యింటివారి దౌర్జన్యానికి గురియై, ముఖంలో గూడా వాచి, పెద్దాసుపత్రిలో చికిత్స పొందుతున్నాడు.

ఆదిశేషయ్యకు, అతని యింటిప్రక్క వారికి చాలకాలంగా వివాదమున్నది. గతంలోగూడా ఒకటి రెండుసార్లు యిలాంటి దౌర్జన్యాలు జరగడం, రాళ్ళేయడం జరిగిందట. ఇది కేవలం వ్యక్తిగతంగావచ్చినది గాదా, వ్యక్తిగతంగానే సర్దుబాటు అయివుంటే బాగుండేది. కాని పెద్దదైపోయింది. ఆదిశేషయ్యగారు అనవసరంగా మాట్లాడవచ్చు; దూషించవచ్చు; వారిలో లోపముండవచ్చు. కాని డాక్టర్లు, ఉపాధ్యాయినులు, విద్యావంతులు గల యీ రెడ్డి కుటుంబీకులు, అసహాయుడైన ఆ వృద్ధ బ్రాహ్మణ్ణి పట్టుకపోయి, యింటిలో దిగించి మక్కెలు విరగొట్టడం గర్హించదగిన విషయం. పోలీసు యీ విషయంలో కఠినంగా వ్యవహరించక తప్పదు.

డాక్టరు శేషాద్రిరెడ్డిగారైనా తన కుటుంబీకులను మందలించి, యికముందు యిలాంటి అవమానకరమైన పనులు జరగకుండా చూడమని కోరుతున్నాము. ఆదిశేషయ్యగారు గూడా తన వృత్తి, బాధ్యతలు గుర్తెరిగి వ్యవహరించడం అవసరమని మా సలహా.

మునిసిపల్ ఎన్నికలు

నెల్లూరు, గూడూరు ఎన్నికలు మూడు నెలలు వాయిదాపడినట్లు ధృవపడని అధికార వార్త. వాయిదా పడకుంటే, యిప్పటికే ప్రాథమిక కార్యకలాపాలు ప్రారంభం కావలసియుండెను. కాని అలాంటిదేమీ లేదు. కలెక్టరుగారుమాత్రం మునిసిపల్ ఎన్నికల కొరకు జూలై 25 తేది రెండు పట్టణాల్లో కలవుకోటాగా పరిగణిస్తూ వుత్తరువులు పంపారట. దీనివల్ల ఎన్నికలు జరుగుతవనే అనుమానం కల్గుతున్నది. అసలు మున్సిపల్ అధికార్ల కోరినమీదటే యిలాంటి వుత్తర్వు యివ్వవలసి వుంటుందట. అవిధంగా ఎవ్వరూ కోరలేదు. ఇది పొరపాటేకాని, జూలైలో మునిసిపల్ ఎన్నికలు వుండవని గట్టిగా చెప్పవచ్చు.

మహమ్మదాపురం హైస్కూలు

శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఆనం సంజీవరెడ్డి, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నీలం సంజీవరెడ్డిని, తిరుపతిలో కలుసుకొని, మహమ్మదాపురంలో హైస్కూలు నెలకొల్పుటకు అనుమతికోరగా ముఖ్యమంత్రి అప్పుడే అనుకూలంగా వ్రాసినారట. ఈ హైస్కూలు దాత దొడ్ల సుబ్బారెడ్డిగారు. ఈ రాయబారంలో గొట్టిగుండాల వేణుగోపాలరెడ్డి, బత్తెన కృష్ణారెడ్డిగారలు గూడా పాల్గొన్నారు.

మంత్రుల మజిలీలు

హార్స్లీ కొండలకు పోతూ మంత్రులు శ్రీయుతులు యం. నరసింగరావు, కొండా వెంకటరంగారెడ్డి, అనగాని భగవంతరావు గారలు 19, 20 తేదులలో నెల్లూరులో మజిలీలు చేసి ప్రయాణం కొనసాగించారు.

తిరుగుముఖంలో శ్రీ యం. నరసింగరావుగారు 25 తేది రాత్రి 9 గంటలకు కావలి చేరి, రాత్రి అక్కడ మకాం చేసి, మరుపుదయం గుంటూరుకు పోదురు.

ఆంధ్రభావతరంగాలు

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

యిప్పటికీ అనిపిస్తున్నది— వారి ప్రచారం, హడావిడి, ఆరాటం చూచిన తర్వాత! ఈ సమ్మెను బలపరచడంలో, పరిష్కారావకాశాన్ని పరిమితపరచడంలో కమ్యూనిస్టుల స్వార్థంగూడా వున్నదేమోనని రాజకీయజ్ఞుల వూహ. ఆంధ్రప్రభ విజయవాడకుపోతే, విశాలాంధ్రకేటి ప్రాధాన్యాన్ని కోల్పోతుంది. దాన్ని దృష్టిలో వుంచుకునే, కమ్యూనిస్టులు వుదారంగా యీ సమ్మెను బలపరుస్తున్నారంటే కాదనడం ఎట్లా?

ఏమైనా ఇరవైఏండ్ల చాకిరి అనంతరం యజమాని-వుద్యోగులమధ్య సంబంధం ప్రేమ విశ్వాసపూరితము, సద్భావము కావలసింది పోనిచ్చి యీవిధంగా పరిణమించడం శోచనీయం. ఇప్పటికైనా వెంటనే దీని పరిష్కారానికి కృషిచేయడం రాజకీయంగా పలుకుబడిగల పెద్దల కర్తవ్యం.

* * *

తెలుగువారు సమగ్రమైన దినపత్రికకు నోచుకోలేదా?

సమగ్రమైన వార్తలకు ఇంగ్లీషు రాని తెలుగువారు నోచుకున్నట్లులేదు. మద్రాసులోతప్ప మనకు దినపత్రికలు లేవు. విజయవాడ పత్రిక ఒక పార్టీ ప్రయోజనానికి వుద్దేశింపబడింది కాబట్టి, దానిని లెక్కలోనికి తీసుకొనుటకు లేదు. ఆంధ్ర రాజధానిలోని పత్రికలు ఎంత వెనుకబడిన ప్రాంత అవసరాలనుగూడా తీర్చలేవు. అందువల్ల, వున్నంతలో, మద్రాసు పత్రికలే తెలుగువారికిదిక్కు. అందులో అధిక ప్రచారంగల ఆంధ్రపత్రిక నిల్చిపోవడంతో తెలుగు దినపత్రికల కొరత తీవ్రంగా ఏర్పడ్డది.

అంతేగాదు, యీ సమయంలోనే అధిక ప్రచారానికి కృషిచేయవలసిన 'ఆంధ్రపత్రిక' మునుపటి స్థాయినిగూడా కోల్పోయిందా అనిపిస్తున్నది. పేజీలు తగ్గినవి, వార్తలుతగ్గినవి, పాఠకుని చేతిలో పదినిముషాలు వుండవలసిన అవసరాన్నిగూడా కల్గించడంలేదా అనే అభిప్రాయం కలుగుతున్నది. మేము ఆక్షేపించే దృష్టితో యీమాటలు అనడంలేదు. తెలుగుతప్ప, యితర భాషలురాని పాఠకుడు చీకటిలో వుండిపోవలసి వస్తున్నదనే ఆవేదనే మా విమర్శకు కారణం.

స్వర్గీయ న్యాయపతి 'విజయప్రభ' వచ్చినపుడు, మద్రాసులోని తక్కిన రెండు తెలుగు దినపత్రికలు పేజీలు రెట్టింపుచేసినవి, శీర్షికలను పెంచినవి, వార్తలకు ప్రాధాన్యం యిచ్చినవి, అణా యిచ్చి కొన్న పాఠకునికి పూర్తి న్యాయం కల్గించినవి. అప్పుడు పోటీలో నిల్చుటకు, క్రొత్త పత్రికను దెబ్బతీయుటకు అవి ఆ విధంగా తయారైనవి. పత్రికలు ఏర్పడిన నేడుమాత్రం, వున్న ఒక్క పత్రికగూడా మామూలుకంటే తీసికట్టయినది. ఎంత వ్యాపార సంస్థలైనా, పాఠకునిగూడా దృష్టిలో వుంచుకోవడం ధర్మంగదా? రోజురోజుకు అభివృద్ధిచెంది, ఇంగ్లీషు పత్రికల స్థాయికి చేరుటకు కృషిచేయవలసిన తెలుగు దినపత్రికలు, నానాటికి క్రిందికిపోవడం తెలుగు ప్రజల దురదృష్టం.

మంచి తెలుగు దినపత్రికను నేడు కోరుతున్నంతగా ప్రజలు యిదివరలో ఎన్నడూ కోరలేదు. ఈ కొరతను వున్న పత్రికలవారు తీరుస్తారో? లేక క్రొత్తవారు ముందుకు వస్తారో చూడవలసివున్నది.

—

పెండ్లిండ్ల పురాణం

(6వ పేజీ తరువాయి)

వీరి వివాహం 20 తేది బిట్రగుంట వెంకటేశ్వరుని పవిత్రసన్నిధిన వైభవంగా జరిగింది. ఏచెట్టుక్రిందచూచినా జనం, కార్లు. అది పెండ్లిగాగాకుండా, వెంకటేశ్వరుని బ్రహ్మోత్సవమా అనిపించింది.

వెంకటేశ్వర్లు ఎక్కడుండినా నోరుగలిగిన దేముడుగానే వున్నాడు. లేకుంటే పెద్దపెద్ద కొమ్ములందిరిగిన రెడ్లనుగూడా పత్రంలో నేలమీద చతికిలబడి కూర్చోబెట్టి పాడా విడిగా భోజనంచేయించి, కండ్లు కిర్లీ యిచ్చి నిలువున ఆ ఎర్రటెండలో సాగనంపుతుంటే నోరు మెదపకుండా వుంటారా? పాపం! బిట్రగుంటనుండి కొండవరకు వున్నదంత, పార్లమెంటు సభ్యుడంతటివారి కారునే లంటాలు పెట్టింది! దూరమైనా, శ్రమయైనా, అనుకున్నంతగా ఏర్పాట్లు జరగకపోయినా, పెండ్లిమాత్రం విజయవంతంగా, సలక్షణంగా జరిగిపోయింది.

హనుమయ్య పెండ్లి

నెల్లూరు తాలూకా కొత్తపాళెం, బుద్ధిమంతుడైన యువకుడు, ధాన్యం వ్యాపారి శ్రీ బసిరెడ్డి హనుమారెడ్డికి; మనుబోలువారి పాళెం ఖుద్దరు గ్రాడ్యుయేటు శ్రీ మునుకూరు సుందరరామరెడ్డిగారి మేనకోడలు సౌభాగ్యవతి సరోజనమ్మకు, 20 తేది వరుని స్వగృహంలో మంగళకరంగా వివాహమహోత్సవం జరిగింది. దేశమూరు బంధువర్గము, చుట్టుప్రక్కగ్రామాల మిత్రవర్గము — చాలమంది వివాహానికి హాజరైనారు.

హెచ్చరిక

★

రెడ్డి అండ్ కో.,

* * *

మా ఔషధాలు సేవించువారు యీ ఎండలకాలం దేహ ప్రకృతిని గమనించుచూ జాగ్రత్తగా తీసికోవలెను. ఎండల దెబ్బ ఎక్కువగా వుండే యెడల యీ రోహిణికార్తెలో మందు సేవించడం ఆపి తర్వాత తీసికోవడం మంచిది.

—కె. వి. రాఘవరెడ్డి,
బ్రాంచిమేనేజరు - నెల్లూరు.



కుబేరా మైకామైన్ లీజుకు యివ్వబడును

గూడూరు సమీపం తిప్పవరప్పాడు గ్రామంవద్దవున్న సుప్రసిద్ధమైన క్వాలిటీ మైకాగల కుబేరా మైకామైన్ లీజుకు యివ్వబడును.

—విస్సా రాజగోపాల్ రావు,
స్టోన్ హౌస్ పేట - నెల్లూరు.

మోసపోకండి

*

ఎవరో యిద్దరు వ్యక్తులు ఆల్లూరు పరిసరపల్లెలలో మా కంపెనీ [రెడ్డి అండ్ కో.,] పేరుతో ఔషధాలు అమ్ముచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వారిలో ఒకరివద్ద యం. బి. బి. యస్ డాక్టరు సర్టిఫికెట్టుగూడ వున్నదట. మండలం (40 రోజులు) మందు రూ. 40/- లు చెప్పి కొంతసొమ్ము అడ్వాన్సు తీసికొని ఏవో పొట్లాలు, మాత్రలు యిచ్చిపోతున్నారట. యిది అంతా వట్టిమోసం. మేము అలాంటి ఏర్పాట్లు ఏమీ చేయలేదు. వారిని నమ్మవద్దు. వారిని మాకు పట్టియిచ్చిన బహుమతి యివ్వగలము. మా యందు అభిమానము గలవారు పోస్టుద్వారాగాని, స్వయంగాగాని మా యొద్ద కొని మా మందులు సేవించవలెనని ప్రార్థన.

—కె. వి. రాఘవరెడ్డి,
మేనేజరు - రెడ్డి అండ్ కో.,
నెల్లూరుబ్రాంచి - నెల్లూరు.

హెచ్చరిక

ఇందువల్ల యావన్మందికి తెలియ జేయునదేమనగా:-

ఆత్మకూరుతాలూకా, పాతపాడు మజరా ఓబులాయపల్లె గ్రామకాపురస్తుడు లేటు అమర్తలూరు ఓబయ్య కుమారుడు చెంచయ్య ఓబులాయపల్లెగ్రామంలో భూస్థితిగలిగి వ్యాపారం చేయుచుండి ఏలాటి వీలునామా వ్రాయక 1-12-58 తేది చనిపోయినాడు. ఆయనవద్ద యింటిలో 2-వ కుమార్తె మెట్టా అమ్మన్నమ్మ, ఆమె భర్త శేషయ్య ఇంటిలో వుంటూ వున్నారు. ఆయనతల్లి లక్ష్మిదేవమ్మసహా ఇంటిలో వుండినది. ఆయన పెద్దకుమార్తె సున్నా చెంచమ్మ, ఆమె భర్తసహా నెల్లూరులో కాపురము వుంటూవున్నది. లేటు చెంచయ్యఆస్తిని మూడు వాటాలుగా పంచి, ఒక భాగము తల్లికిన్నీ, ఒకభాగము పెద్దకుమార్తెకున్నూ, మరియొకభాగం 2-వ కుమార్తెకున్నూ చెందవలసియున్నది. తల్లికిన్నీ, పెద్దకుమార్తెకున్నూ వారి భాగములు చెందకేయకుండా చేయవలెననే దురుద్దేశ్యముతో 2-వ కుమార్తె, ఆమె భర్త వగైరాలవారు కలిసి ఇంటిలోవుండు చరాస్తి గహపరచినారు, తకువులను రాబడోలినారు, రావలసిన బాకీలు తమ యిష్టమువచ్చిన వారిచేత త్రిప్పివ్రాయించుకొని కజిలె గహపరచినారు. యిందువిషయమై పెద్దకుమార్తె దావా జరిగించి ఆస్తి యావత్తు పుత్రిమ సన్యము కనీసమూలంగా 3 వాటాలు పంపకం కోరుచూ చర్య జరిగించబోవుచున్నది. చిన్నకుమార్తెతో పరికయి, యీ ఆస్తిని గహపరచిన వారితోనూ సున్నా, పెద్దకుమార్తెకు విభాగం లేకుండునట్లు చేయుటకై చిన్నకుమార్తెపేరుగాని ఆమె బామినీలపేరుగాని త్రిప్పివ్రాయించి లాయిచ్చినా వారితోనూనున్నా - అందరితోనూ సహా చర్య తీసుకోబడునని ఖండితముగా తెలుపడమైనది.

—సున్నా చెంచమ్మ.
(పెద్దకుమార్తె)
స్టోనహౌసపేట - నెల్లూరు.
20-5-1959.

VICTORY TUTORIAL COLLEGE
Lakshminivas - Prakashnagar,
Stonehousepet - Nellore.
The first of its type in Andhra Pradesh (laboratory attached)
శ్రీ యూనివర్సిటీ, S. S. L. C. మెట్రిక్యులేషన్ (ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ) విద్యార్థులకు అనుభవజ్ఞులచే ట్యూషన్లు. బీదల్లు విద్యాబోధన చేయుదురు. ప్రత్యేకంగా హిందీక్లాసులు నడుపబడును. శ్రీ యూనివర్సిటీ విద్యార్థులకు లేబరేటరీ సౌకర్యం గలదు.
జి. శ్రీనివాసరావు.-సెక్రటరి.-మేనేజింగ్ కమిటీ.

In the Court of the Subordinate Judge, Chittoor.
Claim No. 759 of 1953-54.
O. E. P. No. 17 of 1958.
The Chittoor House Building Society by its Secretary
T. GUNDU RAO—Plaintiff - (D. H.)
KANNAYYA NAIDU & Others
—Defendants - (J. Ds.)
— NOTICE OF SALE —

This is to notify that the immoveable property namely the terraced house of the defendants situated in Hakim Saheb Street, Chittoor bearing Municipal new door No. 267/13 of the defendants more-fully described in the Sale Proclamation will be sold in public auction on 6-7-59 by Court, Within the Sub-Court premises for the satisfaction of the above decree debt. Those who are willing to purchase may bid at the Sale.

—**V. K. Rajagopala Ayyangar,**
Advocate for D. H.

చిత్తూరు సబుజడ్జివారి కోర్టులో
O. S. 98 of 49. E. P- 183 of 58.
చిత్తూరుబ్యాంకు లిమిటెడ్, చిత్తూరు - దాని మేనేజరు:- వి. ఆర్. దొరైసామి అయ్యర్ —వాది – (D. H.)
(1) సి. వెంకటరెడ్డి (2) కె. శివరామరెడ్డి —ప్రతివాదులు - (J. Ds.)

ప్రకటన:- పై ఎగ్జిక్యూషన్ మనవు షెడ్యూలు దాఖలా చిత్తూరు రిజిస్ట్రేషన్ డిస్ట్రిక్టు ఏర్పేడు సబ్ డిస్ట్రిక్టుకుచేరిన బోడేవాండ్లపల్లె మూరకత్తివారిపల్లె, వెంకట్రామరాజుపురం అగ్రహారం, పెరిశైలం, ఏర్పేడు గ్రామములలో 2-వ ప్రతివాది కె. శివరామరెడ్డికి బాధ్యతపడిన 1/3 భాగం సొత్తులను చిత్తూరు సబ్‌కోర్టుయెదుట 29-6-1959 తేది పగలు 11 గంటలకు బహిరంగ వేలము వేయబడును. యితర వివరములను వాదివకీలుఆఫీసులో తెలుసుకోవలెను.

—కె. రామనాథయ్య - వాదిఅడ్వకేటు.

రాజాం డి॥ ము॥ కోర్టులో
O. S. 207 of 56. E. P. 499 of 58.
వేదంభట్ల కామయమ్మ జనరల్ పవరాఫ్‌యటర్నీ హోల్డర్ మండ సూర్యనారాయణ —వాది.
బొచ్చు బర్రినాయుడు —ప్రతివాది.

—: షెడ్యూలు :—

శ్రీకాకుళంజిల్లా, పాలకొండ తాలూకా, శ్రీహరిపురం అగ్రహారం ప్రతివాదికాలూకు చిట్టిమరక్క పొంజ్జగల గోపాటిచెర్వు కిసువ పల్లం 1.పలాటు యం 1-00 ట్లు జోడెవడి, 3 చిన్నబొర్దెలు కిమ్మత్తు రూ. 1200/- లున్న 2.పలాటు 6 మళ్లు యం 1-00 ట్లు కరారు రూ. 1200/- లున్న 3.పలాటు గ్రామపు ప్రాంతం పల్లం 2 మళ్లు యం 1-00 ట్లు కిమ్మతు రూ. 1200/- లున్నా. 30-5-1959 తేదిన పగలు 11 గంటల లగాయతు సా. 5 గంటల వరకు యేలము వేయబడును.

—సోమయాజుల చిన్నసుబ్బారావుపంతులు, వాది ప్లీడరు.

గూడూరు వార్తలు
*** మా విలేకరి ***

సంస్కృతీ సమ్మేళనం
గూడూరు సంస్కృతీ సమ్మేళనం వారి పంచమ వార్షిక నాటక కళాపరిషత్తు మహోత్సవాలు యీ నెల 21 తేది ప్రారంభమై, 25 తేది వరకు జరుగనున్నాయి.

ప్రదేశ్ సంగీతనాటక అకాడమీ అధ్యక్షులు శ్రీ ఆర్. బి. రామకృష్ణరాజుగారు ప్రారంభిస్తారు. సినీనటులు శ్రీ కె. జగ్గయ్య, శ్రీ శ్రీనివాసచక్రవర్తి, శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు, శ్రీ దర్భా వెంకటకృష్ణమూర్తిగారలు పాల్గొంటారు.

ప్రతిరోజు నాటిక, నాటక ప్రదర్శనాలుంటాయి. 25 తేదిన శ్రీమతి సురభి కమలాభాయి, శ్రీమతి టంగుటూరు లక్ష్మీకాంతమ్మ, శ్రీ స్వయంపాకుల వెంకటరమణశర్మ, శ్రీ ఎం చెంగమన్నార్ చెట్టియార్ గార్లకు సన్మానాలు జరుగుతాయి. సన్మానోత్సవ సభకు శ్రీ మోచర్ల రామకృష్ణయ్యగారు అధ్యక్షత వహిస్తారు.

అధికారవర్గం
గూడూరు జిల్లామునసబ్ – మేజస్ట్రేట్ శ్రీ నటేశన్ గారు బంగనపల్లికి బదిలీఅయి, వారిస్థానే నియమింపబడిన శ్రీ ఏ. శంకరప్ప గారు వచ్చి చార్జితీసుకున్నారు.

గూడూరు రివెన్యూ డివిజనల్ ఆఫీసరు శ్రీ బి. బాలకృష్ణమూర్తిగారు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా ప్లానింగుఆఫీసరుగా బదిలీ కాబడ్డారు.

గూడూరు అసిస్టెంట్ కలెక్టరుగా నియమింపబడిన శ్రీ సీతాపతిగారు సెలవు అనంతరం చార్జి తీసుకుంటారట.

గూడూరు రూరల్ పోలీసుసబ్ యిన్స్పెక్టరు డబుల్ మెడల్సు పొందిన శ్రీ పులగం సుబ్రహ్మణ్యం బదిలీఅయి వారిస్థానంలో శంబయ్యగారు నియమించబడ్డారు. వీరి రాక అవినీతి రంగాలన్నిటిని వణకెత్తిస్తున్నది.

కుర్తాళం స్వాములవారి గీతాసందేశం
తిరునల్వేలిజిల్లా కుర్తాళమునందు ఆసాదిగా సంస్థాపితమైన శ్రీ రాజరాజేశ్వరి పీఠాధిపతులైన శ్రీ త్రివిక్రమానందస్వాముల వారు సపరివారంగా యిటీవల శ్రీ గోగినేని పురమునకు, తర్వాత గూడూరుకు వేంచేసి యుండిరి. ఆ సందర్భంలో ఏర్పాటుచేయబడిన బహిరంగసభలలో శ్రీ స్వాములవారు రెండురోజులు గీతాసందేశం ప్రజలకు అందజేశారు.

సవరణ
నాయుడుపేట ఉపాధ్యాయుడు శ్రీ జి. సత్యనారాయణగారు నేరుగా రిపోర్టుచేసిన ఫలితమే, గూడూరు సెంటరు విద్యార్థులు కాపీకొట్టారనీ, అందుకు సంజాయిషీ చెప్పుకోవలసినదిగా కోరడం జరిగివుంటుందని 1-5-59 తేది "జమీన్ రైతు" సంచికలో యీ శీర్షిక క్రింద ప్రకటింపబడడం, దీనపై అపోహలకు దారితీసిందనీ, తాను ఉన్నతాధికారులకు ఒక్క విద్యార్థి పై మాత్రమే రిపోర్టు చేసినానని, శ్రీ జి. సత్యనారాయణగారు తెలియజేశారు.

గూడూరులో స్కూల్ ఫైనల్ పరీక్ష లయిపోయిన రెండుమూడు రోజులు తర్వాత తాను నాయుడుపేటకువెళ్లి ఒక విద్యార్థి మాత్రమే కొద్దిగా కాపీకొట్టినట్లు కమీషనరుకు వ్రాయగా, డి. ఇ. ఓ. వచ్చి విచారణ జేశారనీ, అప్పుడుకూడ ఒక్క విద్యార్థిని గురించే స్టేట్‌మెంటు యిచ్చాననీ, విద్యార్థులంతా ఉమ్మడిగా కాపీ కొట్టినట్లు తాను అలాంటి రిపోర్టు పంపలేదని సత్యనారాయణగారు నాతో చెప్పారు.

ఒక్కరినిగురించి రిపోర్టుచేస్తే 239 మంది విద్యార్థులను సందేహించి, ఎందుకు సంజాయిషీ అడిగారో దురూహ్యంగావుంది. విద్యార్థుల ఆందోళనను విద్యాశాఖాధికారులు గమనించి, పరీక్షాపత్రాలను సక్రమంగా పరిశీలించి న్యాయం కలుగచేస్తారని విద్యార్థులు, వారి తలిదండ్రులు ఆశిస్తున్నారు.

మున్సిపల్ ఎన్నికల వాయిదా
జూన్‌లో జరుగవలసిన గూడూరు మునిసిపల్ ఎన్నికలు మరొక మూడు నెలలు వాయిదా పడినట్లు తెలుస్తున్నది. దీనివల్ల కొందరకు ఆశాభంగం కలిగినప్పటికీ, మరికొందరకు, తమకు సంబంధించిన వారినందరినీ ఓటర్లుగా చేర్పించుటకు అవకాశం కల్పించింది. పెక్కుమంది క్రొత్తవారిని ఓటర్ల జాబితాలో చేర్పించుటకుతీవ్రకృషిజరుగుతున్నది. గూడూరులోని ప్రస్తుత రాజకీయ వాతావరణాన్ని బట్టి చూస్తే, గతసమయంవలె యిరువర్గాలమధ్య జరిగే పోటీ మాదిరిగాకుండా, [illegible] కాంగ్రెసు, కమ్యూనిస్టు, జనసంఘం త్రిపక్ష పోటీలు తీవ్రంగా జరిగే సూచనలు కనబడుచున్నవి. ఈ నెలారంభంలో, గూడూరులో జరిగిన జనసంఘ మహాసభలుకూడ మునిసిపల్ ఎన్నికలను దృష్టిలో పెట్టుకొని జరిగినందువల్ల జనసామాన్యంలో కొంత సంచలనం కూడ కలిగించినవి. జనసంఘం అభ్యర్థులు తప్పక పోటీచేస్తారని భావించబడుతున్నది. అందుకు తగిన సన్నాహాలుగూడ జరుగు తున్నట్లే.

పాఠశాల వార్షికోత్సవం
ఈ నెల 15 తేదిన మునిసిపల్ ప్రాథమిక బాలికల పాఠశాల వార్షికోత్సవం, ధర్మాత్మ శ్రీ పమువులేటి సిద్దయ్యనాయుడుగారి అధ్యక్షతన జయప్రదంగా జరిగింది. నాటిసభలో ఉపాధ్యాయుడు శ్రీ కొండూరు వెంకటసుబ్బయ్య పాఠశాల అభివృద్ధిని గురించి; డిప్యూటీ యిన్స్పెక్టరు శ్రీ నాగభూషణం విద్యప్రాముఖ్యతను గురించి ఉపన్యసించారు. అనంతరం, స్కూలు విద్యార్థినులచే వినోద వేషధారణలు, నాట్యములు, కోలాటములు, నాటికలు ప్రదర్శింపబడినవి. ఆనాటి ఉదయం బోర్డుహైస్కూలు హెడ్మాస్టరు శ్రీ బి. యజ్ఞనారాయణయ్య ఆధ్వర్యమున పిల్లల ఆటలపోటీలు జరిగినవి. స్కూలు ఆవరణంలో కుటీర పరిశ్రమల ప్రదర్శనశాల కూడ ఏర్పాటుచేయబడింది. ఆటలపోటీలలో గెలుపొందిన వారికి శ్రీ సిద్దయ్యనాయుడు గారు బహుమతులను పంచారు.

—

గ్రామాధికార్లిరువురూ పంచాయతీసభ్యులుగ తీసుకోబడాలి

నెల్లూరుజిల్లా గ్రామోద్యోగసంఘ కార్యవర్గం విజ్ఞప్తి

నెల్లూరుజిల్లా గ్రామోద్యోగుల సంఘ కార్యవర్గ సమావేశం 17 తేది శ్రీ నల్లపరెడ్డి చంద్రశేఖర రెడ్డి గారి అధ్యక్షతన నెల్లూరులో జరిగింది.

రెవిన్యూమంత్రి కళా వెంకటరావు, నెల్లూరు వెంకటరామానాయుడు, కందుకూరు తాలూకా సంఘ కార్యదర్శి మూరిపరాజు రాజారావు గారల మరణాలకు సానుభూతి తెల్పబడింది.

గ్రామాధికార్ల జీతములను నిలుపుదల చేయు పద్ధతిని మానవలసిందిగాను; ప్రయాణ బత్తాలను సక్రమంగా యిప్పించవలసిందిగాను కోరబడింది.

సర్వాఫ్ట్ లెక్కలకు ఫారాలను సప్లయిచేసి, వాటిని వ్రాయుటకు జమాబందీ తర్వాత రెండుమాసాలు వ్యవధి యివ్వవలసిందని, ఆ పనికి ప్రతిఫలం ముట్టచెప్పవలసిందని; గ్రామ పంచాయితీ పన్నుల వసూళ్లు కమిషన్ పద్ధతిపై గ్రామాధికార్లకు అప్పగించుటను అట్లేవుంచవలసిందిగాను;

గ్రామపంచాయతీకి గ్రామాధికార్లిరువురిని కో ఆప్టు చేసుకోవలసిందిగాను; జిల్లా ప్లానింగు కమిటీ, ఇర్రిగేషన్ కమిటీ, బ్లాకుకమిటీలలో గ్రామోద్యోగులకు ప్రాతినిధ్య మివ్వవలసిందిగాను కోరుతూ; రాబోవు పంచాయితీచట్ట సవరణలలో గ్రామోద్యోగులకు ప్రాతినిధ్యం వుండులాగున చూచుటకు రాష్ట్రసంఘ సభ వారిపై ప్రభుత్వంవద్దకు రాయబారం వెళ్ళుటకు నిర్ణయిస్తూ తీర్మానించబడింది.

నాన్‌గెజిటెడ్ వుద్యోగుల సంఘానికి అవసరసమయాల్లో సహాయం అందజేయుటకు ప్రతిగ్రామాధికారి సిద్ధంగా వుండాలని కార్యవర్గం కోరింది.

ముత్తుకూరు సబ్ తాలూకా సంఘాన్ని అనుబంధపరచుకోవలసినదిగా రాష్ట్రసంఘానికి సిఫారసుచేసింది.

— గాదిరాజు సింహాద్రిరావు,
కార్యదర్శి.

గ్రామోద్యోగుల సంఘ తాలూకా మహాసభలు
కావలి తాలూకాసభ జూన్ 2 తేది కావలిలో; నాయుడుపేట తాలూకా సభ జూన్ 6 తేది నాయుడుపేటలో; నెల్లూరు తాలూకా సభ జూన్ 7వ తేదీ నెల్లూరు కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకి భవనంలో జరుగునని, సభలను జిల్లా సంఘ అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు అధ్యక్షించి, ప్రారంభిస్తారని తెల్పుతున్నారు.

—



● ఇప్పుడు రష్యావారు చైనావారిని 'కరెక్టు' చేయగలరా?

● ఇండియాకు సాయపడడం లోక కళ్యాణం కోసం కృషిజేయడంలో ప్రధానఘట్టం

ఆచార్య కృపలానీ ఒక్కడే చైనావారికి సరిపడని వర్ణన చేసినాడు. ఇది చైనా—భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీల స్వయంకృతాపరాధం. కీర్తిశేషుడైన సన్‌యట్ సేన్ (చైనా గాంధి అనదగినవాడు) సతీమణి చైనా ప్రభుత్వంలో గొప్ప పలుకుబడిగలస్థానాన్ని పొందివున్నది. ఆ వృద్ధురాలిని ఇండియాకు పంపి మాట్లాడి రమ్మంటే కార్యం చక్కబెట్టుకుని వచ్చేది. గంగ వెర్రులెత్తినట్లు నినదించి, చైనా పాల కులు నవ్వుల పాలైనారు.

ఇది భారత కమ్యూనిస్టుపార్టీ తన జాతీయ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించడానికి మంచి తరుణం. దానిని వారు జారవిడిచినారు. కోర్టులో మేజస్ట్రేట్ ఎదట నిందితులు తాము నిర్దోషులమని వాదించుకొనే స్థితిలోకి వారు వచ్చినారు.

అటు పశ్చిమ ఆసియాలో నజర్ ద్వారా కమ్యూనిస్టు బావుటాకు మంచి ఆశ్రయం దొరికిన స్థితిలో, ఆసియాలో యితర భాగాలలో దాని ప్రాభావాన్ని ప్రాకించటానికి ఎంతో తెలివిగా కమ్యూనిస్టులు ప్రవర్తించవలసి యుండెను. నజర్ స్నేహం వలన కొన్నాళ్లు, నజర్ విరోధంవలన ఆ తర్వాత, కమ్యూనిజం పశ్చిమ ఆసియాలో వర్ధిల్లింది, వర్ధిల్లుతున్నది. కాని ఆ లాభానికి ఇక్కడ ఈ నష్టం వచ్చిపోయింది. ప్రపంచ కమ్యూనిస్టు వ్యమానికి, తెలియ అనంతరం, ఒక దారీతెన్ను లేకుండా పోయింది.

టిబెట్ విషయంలో రష్యా యింతవరకు కిమ్మన్నాస్తి అన్నట్లున్నది. బహుశా, రష్యా ద్వారా పరిష్కారమార్గానికి యత్నం జరుగుతూ యేమో! ఇటీవల చైనావారు రష్యావారిని 'కరెక్టు' చేస్తుండిరి! యిప్పుడు రష్యావారు చైనావారిని 'కరెక్టు' చేయగలరా?

◆ ◆ ◆

అమెరికన్లకు జ్ఞానోదయమైనది. ఇందుకు మనం రష్యన్లకు, చైనావారికీ కృతజ్ఞులమై వుండవలెను.

మనకు సాయపడేటందుకు అమెరికాలో గొప్ప గొప్ప పథకలు జరుగుతున్నవి. మనకేగాక మనవంట్లకు, 'భిక్షాం దేహి' బాపకు జనానికంతా ఉదారంగా సాయపడి అమెరికా స్వయంరక్షణ, లోకకళ్యాణం సాధించగలదని పలువురు పెద్దలు ఆ పథకలలో కర్ణపేయంగా నుడివిరి.

అమెరికా రాయబారి బంకర్ యిక్కడ, మనరాయబారి చాగ్లా అక్కడ యిట్టి పథకలకు దారితీశారు, చాలకృషిచేశారు. సమయానికి అశోకమెహతాకూడా అందుకున్నాడు.

ఇప్పుడు ఒక క్రొత్తమాటకూడా వింటున్నాము. అంతర్జాతీయ కమ్యూనిజం విజృంభిస్తున్నందువల్ల దానిని అరికట్టడానికి అమెరికా సాయంచేస్తున్నదని అనుకోడం పొరబాటట? ఆ బాధలేకున్నప్పటికీ, లోకంలో పతితజనోద్ధరణకై సాయం ఎట్లయినా చేయవలసిరాదా అని అంతా అంటున్నారు.

మనకేమెరుగుదుమండీ! ఇదివరకల్లా డల్లెస్ మహోదయుని హయాంలో అట్లంటే అట్లే కాబోలనుకున్నాం. ఇప్పుడు ఇట్లంటే వరీమంచిది.

ఇంతకూ కావలసింది సాయం. దాని సంగతి నిలకేసి అడిగితే, అమెరికా అధ్యక్షుడు దీర్ఘాలోచనలో పడినాడు. పిండిని బట్టి రొట్టె గదా! అమెరికావద్ద సాయం కోసం మిగిలేద్రవ్యం కొంతవున్నది. కాని అడిగే దేశాలెక్కువ. మంది ఎక్కువయితే మజ్జిగ పల్చనవుతదిగదా అని ఆయన చింతనలో మునిగినాడు.

ఎట్లయినా మునుపటికంటేనయమే. ఆంగ్లేయ, పశ్చిమజర్మనీ, కెనడా వగైరాలుకూడా అమెరికాతోబాటు ఇండియాకు సాయపడవలెనని సిద్ధపడినవి.

ఈ సాయానికంతా ముఖ్యకారణం: ప్రజాస్వామికానికి ఇండియా ఒక్కటే ఆసియా — ఆఫ్రికాఖండాలలో శ్రీరామరక్ష. అవల చైనా ఇంకోవిధంగా ఉలుకుతుంటే, ఇండియా స్వేచ్ఛాభ్యుదయంలో పైకెగబాకుతున్నది. ఇది అద్భుతదృశ్యం. అందువల్ల ఇండియాకు సాయపడడం లోకకళ్యాణం కోసం కృషిచేయుడంలో ప్రధానమైన ఘట్టం.

ఇది అంతర్జాతీయ కమ్యూనిజానికి విరోధంగా చేసేదనా? ఎవరంటారామాట?

కాగా, కదిలించిమందు, మనకిదంతా యెందుకు? మన ప్లానింగ్ తల బరువైనది. అమెరికావంటి సాలంకోట్ల కోటీలాల్లు — యితర దేశాలనుంచి మనకొన్ని కోట్ల ద్రవ్యం లభిస్తే మనభారం తేలికవుతుంది.

లఘు విమర్శలు:

ఒరిస్సా క్రొత్త మంత్రివర్గం

కడకు ఒరిస్సాలో కాంగ్రెస్—గణతంత్ర పరిషత్ మిలాఖత్ తప్పలేదు. ఈ రెండు పార్టీల మిశ్రమ మంత్రివర్గ ప్రతిపాదనను హైకమాండు ఆశీర్వదించింది. ఎప్పుడూ యిలాంటి కలయికకు వ్యతిరేకమని చెప్పుకునే మెహర్జ్జ దేశాయి, ఒరిస్సా పరిస్థితి ప్రత్యేకమంటూ దానిని సమర్థించారు. మెహతాబ్ మంత్రివర్గం రాజీనామాయిచ్చింది. నేడో రేపో క్రొత్త మంత్రివర్గం అధికారం స్వీకరించబోతున్నది.

ఈ క్రొత్త మంత్రివర్గం సంఖ్య మన దేశంలోనే ప్రత్యేకం. ముచ్చటగా ముగ్గురు మాత్రమే యిందులో సభ్యులట. ముఖ్యమంత్రిగా మెహతాబు స్థానానికేమో చలనం లేదు. వారుగాక మరిద్దరు—ఒకరు కాంగ్రెసు, రెండవవారు పరిషత్తు ప్రతినిధి — మంత్రులుగా వుంటారు. మంత్రులసంఖ్య విషయంలోమాత్రం — ఇప్పటివరకు — కేరళ కమ్యూనిస్టులకుకూడా ఆదర్శమాతుంది ఒరిస్సా. అంతేగాదు, నిన్నటివరకు అధికారపక్షం, ప్రధానపక్షంగావున్న రెండుపార్టీలు ఏకమై మంత్రివర్గాన్ని నిర్మించడంకూడా మనదేశంలో అపూర్వమే.

అయితే యీఆదర్శము, యీఅపూర్వము రాష్ట్రశ్రేయస్సుకే దోహదమిస్తుందో, కాంగ్రెస్ విచ్ఛిత్తికే దారితీస్తుందో తేలి చూడవలసియున్నది.

'విశాలాంధ్ర' విలాపం!

ఒరిస్సాలో కాంగ్రెస్ — గణతంత్ర పరిషత్తు కలయిక 'విశాలాంధ్ర' విలాపానికి హేతువైంది. దీనిని అవకాశవాదమని అడిపోస్తున్నది; అపవిత్రకూటమి అని శాపనార్థాలు పెడుతున్నది. ఇతరులను నిందించే ముందు తమపార్టీ గత చరిత్రను ఒక్కసారి వెనుకతిరిగి చూచుకుంటే, కమ్యూనిస్టులు వీరినెట్లా ఆక్షేపిస్తారు?

గణతంత్ర పరిషత్తుతో కాంగ్రెస్‌పొత్తును కాంగ్రెస్ వాదులలోనే పెక్కుమంది వ్యతిరేకించారు; మేమూ దానిని సమర్థించడం లేదు. కాని ముస్లింలీగుమొదలు, కరడుకట్టిన కులతత్వ ఖజగం పార్టీవరకు చేతులుకలిపిన కమ్యూనిస్టులు, ఏ రాష్ట్రానికారాష్ట్రంలో, ఏ ప్రాంతానికాప్రాంతంలో ఎవ్వరితో నైనా—కడకు కొందరు కాంగ్రెస్ వాదులతో నైతం — కలయుటకు వెనుకాడని కమ్యూనిస్టులు ఒరిస్సా కలయికను అవకాశవాదమని ఎట్లానిందిస్తారు? అపవిత్రకూటమి అని ఎట్లా అపవాదువేస్తారు? నైతికంగా వారికి అర్హత లేదనిమాత్రం చెప్పకతప్పదు.

16 మందికి ఉరిశిక్ష

భారత న్యాయశాస్త్రం చరిత్రలోనే అసాధారణ సంఘటన — ఒక కేసులో ఒకేసారి 16 మందికి మరణశిక్ష విధించడం! ఈ సంఘటన మనరాష్ట్రంలోనే జరిగింది. మన రాజధాని సెషన్సుజడ్జి ఈ తీర్పు యిచ్చారు.

తెలంగాణాలోని తిరాంగిలను గ్రామంలో వున్న రెండు కక్షలలో ఒక వర్గంవారు, మరొక వర్గానికి చెందిన ముగ్గురు సోదరులను తరిమితరిమి హత్యచేశారు. ఈ దురంతం గత దారైలో జరిగింది. ఈ సందర్భంలో 19 మంది అరెస్టుచేయబడ్డారు. ఇందులో ముగ్గురు వదలబడి, తక్కిన పదహారుగురు ఉరిశిక్ష విధింపబడ్డారు.

ఈ కేసు తీర్పులో న్యాయమూర్తి వెలి

—రెండవ 12వ పేజీలో

విదేశ వార్తలు

జెనీవా సభ

అమెరికా, బ్రిటన్, రష్యా, ఫ్రాన్సుల విదేశాంగ మంత్రులు, జర్మనీసంధి, బెర్లిన్ సమస్య, అణ్వాయుధ పాటవపరీక్షల నిషేధం గురించి చర్చించుటకు జెనీవాలో సమావేశమై పదకొండు రోజులైనప్పటికీ, యీ పాటికి ప్రధాన సమస్యలలో ఏ ఒక్క దానిపైనూ ఏకాభిప్రాయానికి రాలేదు. పశ్చిమ రాజ్యాలవైపున, సోవియట్ రష్యా మరోవైపున ఎవరంతటవారు తమ ప్రతిపాదనలను లేయడం మినహా అగ్రరాజ్య విదేశాంగ మంత్రులు గొప్పగా సాధించిందేమీలేదు. జెనీవాలో చర్చలధోరణినిబట్టిచూస్తే ప్రతిష్టంభన బహిరంగం గాకపోయినప్పటికీ, ఒకరొకరు ఈ ప్రతిష్టంభన కారకులుగా ఉభయులు చిత్రించుకుంటున్నారు. జెనీవాలో నిష్ఫలమైన చర్చలు యింకా కొన్ని రోజులు జరుగవచ్చు. తమ తమ ప్రతిపాదనకు ఎక్కువ ప్రచారం గావించుకోవడమూ, ఎదుటివారిని తమపక్షానికి మరలించుకోడానికి ప్రయత్నాలుమాత్రం జరిగినవి. కాని మొదటివారంలో జరిగిన జెనీవా చర్చలలో పశ్చిమ రాజ్యాల, సోవియట్ దృక్పథాలకు ఎక్కడా పొందిక కనుపించలేదు. పశ్చిమ రాజ్యాలలోకూడ కొద్దిగా భేదాభిప్రాయాలు పొడచూపినవి. బ్రిటిష్ దృక్పథానికి, ఫ్రెంచి దృక్పథానికి తేడావుంది. కాని ఎన్ని అభిప్రాయ భేదాలున్నా, మిత్రరాజ్యాలలో అంగీకృతమైన పరిధులకు లోబడి మిత్రరాజ్యాలు వుండడం హర్షించతగిన విషయం. సోవియట్ రష్యా ఈవారం జర్మనీకి సంబంధించి శాంతిసంధి ముసాయిదాను ప్రతిపాదించింది. దానిని పశ్చిమ రాజ్యాలు త్రోసిపుచ్చినవి. అందులో మున్ముందు నిగాదాలకు బీజాలు వడమే ముఖ్యకారణం. అణ్వాయుధ పాటవ పరీక్షల నిషేధం విషయంలో ఉభయపక్షాలు తేర్పేరు దృక్పథాలను కలిగివున్నా, అందుకు సంబంధించిన ముసాయిదా ఒప్పందంలోని అనేకాంశాలపై అగ్రరాజ్య విదేశాంగ మంత్రులు ఏకాభిప్రాయానికి రావడం సంతోషించదగిన విషయం. మొత్తంమీద జెనీవాసభ జయప్రదమౌతుందని చెప్పలేము. కాని, జెనీవాచర్చలు మున్ముందు జరుగబోయే శిఖరాగ్రసమావేశానికి దోహదం కల్గించగలవనిమాత్రం ఆశించవచ్చు.

లంక ప్రతిష్టంభన

మూడేండ్లక్రితం సిలోన్‌లో అధికారం చేబట్టిన శ్రీ బండారు నాయకే మిశ్రమ మంత్రివర్గం, యీ వారం ఆ మంత్రివర్గంలోని విప్లవకారి లంక సామసమాజ్ పార్టీకి సంబంధించిన ఫిలిప్ గుణవర్ధనే, పి. హెచ్. విలియం డిసిల్వాగారలు రాజీనామా నొసంగడంతో, ప్రతిష్టంభనకు గురియైంది. 12 మంది పార్లమెంటు సభ్యులు ప్రతిపక్షంలో చేరగలరట. కావున బండారు నాయకే మంత్రివర్గం ఎక్కువ కాలం నిలువగలగడం సాధ్యం కాకపోవచ్చు. మంత్రిత్వశాఖల విభజనలో ఏర్పడిన తగాదాలే యీ ప్రతిష్టంభనకు ముఖ్యకారణం. ఏదెట్లయినా లంక ప్రభుత్వంలో మార్క్సిస్టు భాగస్వామ్యం అంతంగావడం సంతోషించదగ్గవిషయం.

—రెండవ 12వ పేజీలో

నా జీవిత విశేషాలు

**** నెల్లూరు వెంకటరామానాయుడు ****

వివాహం మానుకొన్నాను

మా తల్లిగారు, మా అక్క కుమార్తె రామసుబ్బమ్మ అనే అమ్మాయిని చాకుతూ వుండినది, నాకు యిచ్చి పెండ్లిచేసుకుందామనే అభిలాషతో. అరాజక వుద్యమంలో ప్రవేశించడంతోటే వివాహం మానుకున్నాను. అదిగాక పేదవాడికి దేశసేవ చేయడానికి వివాహం ప్రతిబంధకంగా కనిపించినది. యెందునో చూస్తుంటే పేదవాళ్లు కుటుంబ పోషణకు యెన్నో అకార్యాలు చేయవలసి వస్తున్నది. మా అన్న బస్వినాయుడు గారు చాలా మంచివాడు. సజ్జనుడు. వుత్తమ గుణములు కలవాడు. నాకంటే ఆయనకు యెక్కువ మంచివాడని పేరున్నది. ఆయన వివాహం చేసుకున్నాడు. యిద్దరు మగపిల్లలు, ఒక ఆడపిల్ల. సంసార వేదన ఆయన అమితంగా అనుభవించేవాడు. నన్ను పెండ్లిచేసుకోలేదనే వత్తిడివదలి, తాను ఎందుకు పెళ్లి చేసుకొన్నానా అని బాధపడేవాడు. అలాటి వుత్తముడైన మా అన్నగారుకూడ సంసారబాధకు తట్టుకోలేక, పేదరికానికి లొంగి, పోట్లపూడి ప్రక్క కొత్తపాలెంలో ఆస్తిపరుడైన హరిజన చీరమవాడి కుటుంబనిమయమైన పోర్జరీ బిల్ నామాలో సంతకం చేశాడు, యింతా రు. 200 లకు ఆశించి. అది తెలిసినతరువాత నేను చాలా తొందరచేశాను. యిట్లయితే నీ యింటికి అన్నానికి రావనికూడ బెదరించాను. అసలే సున్నితహృదయం, అకార్యాలు చేసేవాడు కాడు. నేను రాపాడడంతో మరీ కుంగిపోయాడు. అలాటి వుత్తముణ్ణికూడా లొంగదీసింది పేదరికం. ఈలాటి సాదృశ్యాలవల్ల వివాహం గట్టిగా మానుకున్నాను. నాలో యీ వివాహవాంఛ సన్నగిల్లేకొద్ది మా ఇంట్లో నా వివాహానికి పెరుగుతున్న ఆ అమ్మాయియందు చెల్లెలిభావం కలగడం హెచ్చైంది. ఆ అమ్మాయియెడ వాత్సల్యం వృద్ధిఅయింది నాకు. యెక్కడైనా మంచిచోట యిచ్చి వివాహం చేయవలెననే తలంపు మెండైంది. తరువాత నెల్లూరు ప్రక్కనవుండే రాజపాలెంలో నా పినతల్లి కుమారుని కుటుంబం వున్నది. నా పినతల్లి పెద్దకొడుకు నెల్లూరు వెంకట్రమణయ్యకు యిచ్చి వివాహంచేశాను. వాళ్లు ముగ్గురు అన్నదమ్ములు. రెండవవాడు రౌడీ, దొంగ, దుర్మార్గుడు. వాడిబాధ ఆ అమ్మాయికి యెక్కువైనట్లుంది. ఒకనాడు ఆ అమ్మాయి బావిలోబడి చనిపోయింది. పెంచిన చిలుకను పిల్లికి సమర్పించినట్లైంది. నేను చాలా బాధపడ్డాను. ఆ అమ్మాయి పేరుతో యేదైనా స్మృతిచిహ్నం ఏర్పరచాలని ప్రీతి. కాని నావద్ద డబ్బులేనందున ఏమిచేయలేక అట్లనే నా వుద్దేశ్యం శిథిలమైపోయింది. ఈ విధంగా నా వివాహకథ అగిపోయింది.

పల్లిపాడు ఆశ్రమస్థాపన

సి. వి. కృష్ణయ్యగారి అవ్వ (తల్లి తల్లి) గారివూరు పల్లిపాడు. అక్కడ ఏటిఒడ్డున ఒక (13 యెకరాలు) మంచి తోపువుంది. కృష్ణయ్యగారికి ఆశ్రమస్థాపన వుద్దేశ్యం కలిగింది. కృష్ణయ్యగారు గాంధిగారి సబర్మతి ఆశ్రమానికి పోకముందు ఆతోపుదీసి అక్కడొక సంస్థ స్థాపించాలని, అది యేటియొడ్డున గనుక అదిక్కడనుండి రహస్యంగా అరాచకోద్యమం నడపడానికి బాగుంటుందని ఒక వూహ. అక్కడే ఒక ప్రెస్సు పెట్టి ట్టు, సింహపురి అనే ఒక పత్రిక నడిపేట్లు అని ఒక సంకల్పం. ఆ పేరుతోనే తర్వాత పాటూరు సుబ్బరామయ్యగారు పత్రిక స్థాపించి కొంతకాలం నడపడం జరిగింది. అరాచకోద్యమంలో పాటూరు సుబ్బరామయ్య, ఆయన భార్య కాలసరస్వతమ్మగార్లకుకూడ ప్రవేశముండినది. గనుక, పల్లిపాటిలో "సింహపురి" పత్రిక సంకల్పం కూడ వారు యెరుగుదురు గనుక తరువాత వారు నెల్లూరులో ప్రెస్ పెట్టడం ఏర్పడ్డతరువాత ఆ పేరుతోనే పత్రికాస్థాపనంకూడ జరిగింది.

తరువాత అరాచకోద్యమ సంబంధీకులంతా గాంధిగారు సబర్మతీ ఆశ్రమ స్థాపనానంతరం, క్రమకా గాంధి వుద్యమంలో లీనమైపోయినారు. సి. వి. కృష్ణ వెళ్లి కొంతకాలం సబర్మతీ ఆశ్రమంలోవుండి వచ్చినారు. పల్లిపాడు ఆశ్రమస్థాపన వాంఛ మెండైంది. దిగుమర్తి హనుమంతరావుగారుకూడ సబర్మతిలో వున్నారు. వారుకూడ యిక్కడకు వచ్చేటట్లు ఆశ్రమస్థాపన జరిగేటట్లు తీర్మానమైంది. ఆశ్రమానికి ఆ 13 ఎకరాలు కొనడానికి డబ్బుకావాలె. కనకమ్మ గారి కుటుంబం వేగవా యీ తగలన్నిటికి పాది. ఆమె యిస్తానన్నది. కాని డబ్బు సిగలలేదు. ఆమె కుటుంబం అప్పులపాలైవుంది. అప్పులవత్తిడి యెక్కువైంది. ఆ పరిస్థితులలో ఆశ్రమభూమి కొనడానికి డబ్బు యివ్వలేరాలె. యెటూ తోచక మెడలోవున్న నగ తెత్తి నావద్ద యిచ్చి బజారులో తెగనమ్మి డబ్బు తెమ్మన్నది. సరాబు అంగళ్లలో విక్రయించి డబ్బు తెచ్చి ఆమెవద్ద యిచ్చాను. సి. వి. కృష్ణ కాచుకొని వున్నారు. వెంటనే ఆడబ్బు ఆయన చేతులో పోసింది. ఆయన వెళ్లి ఆ భూమిని రిజిస్టరు చేసుకున్నారు. అది 13 యెకరాల విస్తీర్ణం, మామిడిచెట్లు, చింతచెట్లు వగైరాలున్నవి. మంచి రమ్యమైన ప్రదేశం. ఒక బావికూడ వున్నది. ఏటిఒడ్డు. అయితే అది శాశ్వతకవులకు తీసుకున్నట్లు జ్ఞాపకం. అందువల్లనే 7, 8 వందల రూపాయలకు దొరికింది. నేనుకూడ ఆశ్రమంలో వుండిపోయేట్లు అనాటి సంకల్పం. (సశేషం)

అద్భుతముగా పనిజేయు ఆయుర్వేద మందులు

కవిరాజ్ ఎన్. ఎన్. సేన్

1. కర్పూరారిష్ట:- వాంతులున్నా — వుండకున్నా అన్ని రకాల భేదులను వెంటనే ఆపుతుంది, కలరాను తక్షణం ఆపుతుంది. ఒక్క సీసా అనేక ప్రాణాలను రక్షిస్తుంది.
2. కస్తూరి కల్పరసాయన:- ఆగిపోయ్యే గుండెను — పడిపోతుండే నాడిని, ఉద్రేకపరచి హృదయమునకు బలమును చేకూర్చి, భయంకర పరిస్థితులనుండి కాపాడగల శక్తివంతమయిన ఔషధము. ఒక సీసా యెల్లపుడూ చేతవుంచుకోతగినది.
3. దశమూలారిష్ట:- నరముల పోటికి ఉత్తమ ఔషధము. నరముల బలహీనత — వ్యసనభావము - నిస్సత్తువ - నిరుత్సాహము మెదడు అలసటను పోగొట్టును.
4. అమృతవల్లి కషాయము:- రక్త అభివృద్ధికి మంచి టానిక్కు. చర్మవ్యాధులు కూడా పోవును.
5. బృహత్ అమృతవల్లి కషాయం:- రక్తమును శుద్ధిపరచును. రక్తము విషమెక్కినప్పుడు - మెర్క్యురియల్ పొక్కులు - మెండి కురుపులు - వ్రణములకు వెంటనే పనిచేయును.
6. అశోకారిష్ట:- పాటితేని గర్భాశయ ఔషధము. స్త్రీల బుతు దోషములను హరించి వెంటనే పనిజేయును. స్త్రీల ఆరోగ్యమును కాపాడును. ఒకసారి వాడి చూచిన తెలియును.

కవిరాజ్ ఎన్. ఎన్. సేన్ అండ్ కంపెనీ,
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్.
18/1 & 19, లోయర్ చిత్‌పూర్ రోడ్డు - కలకత్తా-1.

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:- సి. ఆర్. గోపాల్ బ్రదర్స్ — నెల్లూరు.

★ పల్లెలు ★

బుచ్చి దొంగతనం

బుచ్చిరెడ్డిపాలెం బోర్డు హైస్కూలులో యీ నెల 7 తేది రాత్రి దొంగతనం జరిగి, రు. 2500 లు అపహరింపబడినవని తెలుస్తున్నది. స్కూలు రికార్డు తగులబెట్టబడినవట. స్కూలు ఆఫీసుగదిలోనుంచి పొగరావడాన్ని సమీపంలోనున్న కొలిమి పనివారుజూచి, తెలియజేశారని; అంతట స్థానిక పోలీసు సబ్ యిన్స్పెక్టరు మరికొందరు తాళం పగులగొట్టి లోనికి ప్రవేశించగా, కొయ్యబీరువా తగులబడిపోయి వుండనీ; గాడ్రెజ్ బీరువా తలుపులు తీయబడి అందులో తోలుసంచిలో భద్రపరచబడిన రు. 2500/-లు అపహరించబడి వున్నట్లు కనుగొనబడిందని తెలుస్తున్నది. ఈ దొంగతనం విషయంలో స్కూలు రైటర్ సరసయ్య, గుమాస్తా శ్రీహరిగారలు అనుమానింపబడి, పోలీసు కస్టడీలోనికి తీసుకోబడి, జామీనుమీద వదలబడ్డారట. దొంగతనం ఆచూకీ ఇంకా రాలేదట. ప్రేమయ్య పోలీస్ దర్యాప్తు చేస్తున్నది. —ఓ. వి.

కందుకూరు సన్మానం

ఈ నెల 13 తేది శ్రీ మిట్టపల్లి రాధాకృష్ణయ్య, కందుకూరు పంచాయతీ అధ్యక్షులుగా ఎన్నికైన సందర్భంలో శ్రీ రాధాకృష్ణయ్య తదితర సభ్యులగౌరవార్థం కందుకూరు వైశ్యసంఘంవారు విందుచేసి సత్కరించారు. నాటిసన్మానసభకు జిల్లా కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు శ్రీ మస్నేపల్లి హనుమంతరావుగారు అధ్యక్షత వహించారు. శాసనసభ్యులు శ్రీ వలబోతు చెంచురామానాయుడు, శ్రీ ఆనం సంజీవరెడ్డిగారలు, శ్రీ నంబా మార్కండేయశర్మ శ్రీ రాధాకృష్ణయ్యను అభినందిస్తూ మాట్లాడారు.

ఆరోజురాత్రి శ్రీ రాధాకృష్ణయ్య తదితర పంచాయతీసభ్యుల గౌరవార్థం వైశ్యసంఘమువారు ఏర్పాటుచేసిన గొప్పవిందులో, తాలూకా ప్రముఖులు, గ్రామపెద్దలు చాలమంది పాల్గొన్నారు.

కావలిలో యువసమితి

నెల్లూరుజిల్లా సోషలిస్టు, ప్రజాసోషలిస్టు పార్టీలకు చెందిన 55మంది యువకులు, కావలిలో యీ నెల 10 తేది సమావేశమై ఐక్యసోషలిస్టు యువజన సమితిని స్థాపించారు. నాటి సమావేశాన్ని కావలి అడ్వొకేట్ శ్రీ టి. రామమూర్తి ప్రారంభించారు. రాష్ట్ర యువజన సోషలిస్టు నాయకులు శ్రీ కె. వి. రఘునాథరెడ్డి అధ్యక్షత వహించారు. శ్రీ వి. మాలకొండారెడ్డి—అధ్యక్షులు; శ్రీ జి. రాజారామ్ రెడ్డి—ఉపాధ్యక్షులు; శ్రీ యం. మాలకొండయ్య—కార్యదర్శి; శ్రీ యస్. ఎ. రహిమాన్—సంయుక్త కార్యదర్శి; మరికొందరు సభ్యులతోటి సమితికార్యవర్గం ఎన్నుకోబడింది. —ఓ. వి.

సూళ్లూరుపేట సన్మానము

సూళ్ళూరుపేట బోర్డు హైస్కూలులో చాలకాలం ఉపాధ్యాయుడుగాను హెడ్మాస్టరుగా పనిచేసి పదవీ విరమణచేసిన శ్రీ మైలవరపు వెంకటరమణయ్య గారిని, స్థానిక ఉపాధ్యాయమండలివారు ఈ నెల 6 తేది ఘనంగా సన్మానించారు. నాటి సన్మానసభకు శ్రీ విస్సా నరసింగరావు అధ్యక్షత వహించారు. శ్రీ వెంకటరమణయ్యగారి రూపపటమును శ్రీ సంగీతం రామచంద్రరావుగారు ఆవిష్కరించారు. శ్రీ వెంకటరమణయ్యగారి గుణవిశేషములను సభాధ్యక్షులు శ్రీ రామచంద్రరావు, కోట హెడ్మాస్టరు శ్రీ జి. సుందరేశం, శ్రీ జె. సీతాపతిరావు, డాక్టరు బి. ఎం వేణుమాధవనాయుడు మొదలగు ప్రముఖులు, పూర్వవిద్యార్థులు, ప్రస్తుత విద్యార్థులు—యావన్మంది కొనియాడారు. శ్రీ రమణయ్య గారికి తమ శుభాకాంక్షలందజేశారు. సహోద్యోపాధ్యాయులు యిరువురు తాము వ్రాసిన పద్యరత్నాలను సభలో పఠించారు. ఈ పాఠశాల ఉపాధ్యాయ సంఘంవారు ఒక వెండి పళ్ళెరమును, విద్యార్థిసంఘంవారు గడియారమును కానుకగా నొసగి, శ్రీ వెంకటరామయ్యగారిపైతమ అనురాగమును ప్రకటించారు. తేనీటివిందుతో ప్రారంభమైన సన్మానసభ, కార్యదర్శి మంగళాచరణంతోను, రాత్రి పత్రిసోపేతమైన విందుతోను ముగిసినది.

—కొకవ 10వ పేజీలో

ప్రయోగానంతరమే సహకార వ్యవసాయం అమలుజరపాలె

శ్రీ నల్లపరెడ్డి
శ్రీనివాసులురెడ్డి
బి. ఏ., బి. యల్.

నాగపూరులో జరిగిన కాంగ్రెసు మహాసభలో సహకార వ్యవసాయ తీర్మానము ఆమోదింపబడినప్పటినుండి, రైతులలో భయాందోళనలు అధికమైనవి. దేశం నలుమూలలనుండి నిరాశ, నిస్పృహలే వెల్లబుచ్చుచున్నవి. మధ్యతరగతి రైతాంగములో నాటికి నేటికైనుండి సహకార వ్యవసాయానికి అనుకూలముగ కనబడుటలేదు. ఆచార్య రంగా, రాజగోపాలాచారి, మున్షీలాంటి దేశనాయకులు కొందరు సహకార వ్యవసాయానికి తీవ్ర వ్యతిరేకతను ప్రకటించారు. ఆచార్య రంగాగారు అసమ్మతి సూచకంగా కాంగ్రెసు పార్లమెంటరీ పార్టీ కార్యదర్శి పదవికి రాజీనామా యివ్వడము, ఆ రాజీనామా ఆమోదింప బడడముకూడా జరిగిపోయింది. సహకార వ్యవసాయముపై ప్రధాని నెహ్రూకు వున్నంత పట్టుదల యింకే యే కాంగ్రెసువాదికి వున్నట్లు కన్పించదు. కాంగ్రెసు అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ అంత ఎక్కువగా మాట్లాడక పోయినప్పటికిని, ప్రధాని నెహ్రూ మాత్రం యిల్లిల్లు తిరిగి సహకార వ్యవసాయాన్ని గురించి ప్రచారముచేస్తానని, మిన్ను విరిగి మీద పడినా సహకార వ్యవసాయము అమలు జరిపేది ఖాయమని నొక్కి వక్కాణించుచున్నారు. కాంగ్రెసు వాదులు పత్రికాముఖమున, వేదికలపైన నాగపూరు తీర్మానములను వ్యతిరేకించుటకు వీలులేదని అఖిల భారత కాంగ్రెసు తీర్మానించినది. కానీ పార్టీ సమావేశాలలో నాగపూరు తీర్మానాలను వ్యతిరేకించుటకు, విమర్శించుటకు ప్రతి కాంగ్రెసువాదికి హక్కు వున్నది.

ఇది దేశభవిష్యత్తుకు సంబంధించిన సమస్య. మనది వ్యవసాయదేశం కాబట్టి వ్యవసాయ సంస్కరణలు యేవి అమలు జరిపినప్పటికీ, బాగా ఆలోచించి, దూరదృష్టితో చేయాలి. లేనిచో ఎన్నో చిక్కులను ఎదుర్కోవలసి వస్తున్నది. పార్లమెంటు సభ్యులు మసానీ గారు చెప్పినట్లు దేశంలో సహకార వ్యవసాయము అమలు జరిపితే విప్లవము, రక్తపాతము సంభవిస్తుందనే దానిలో పూర్తి నమ్మకము లేకపోయినప్పటికినీ, యీ విషయమును కూడా దృష్టిలో వుంచుకొనుట మిక్కిలి అవసరము.

ఇటీవల ప్రధాని నెహ్రూగారు సహకార వ్యవసాయాన్నిగురించి మాట్లాడుతూ, దీనిని బలవంతంగా ఎవరినెత్తిన రుద్దమనీ, యిది స్వచ్ఛందం మాత్రమేనని చెప్పారు. ప్లానింగ్ కమిషన్ సభ్యులు శ్రీమన్ నారాయణగారుకూడా సహకార వ్యవసాయాన్ని బలవంతంగా రుద్దడము జరుగదన్నారు. ఈ హామీలు విన్నతర్వాత రైతాంగానికి నిస్పృహ కొంతవరకు తొలగకమానదు.

రష్యాలో అమలుజరుపబడుతున్న సమష్టి వ్యవసాయానికి, నాగపూరు కాంగ్రెసు లేవదీసిన సహకార వ్యవసాయానికి తేడా వున్నప్పటికినీ, రైతాంగములో భీతావహము కలుగుతున్నది. సమష్టి వ్యవసాయములో భూమియంతయూ ప్రభుత్వానిదే (జాతిది.) ప్రజలు ప్రభుత్వమువద్ద కూలిచేసి బ్రతుకవలసినదే. కానీసహకార వ్యవసాయములో భూమికి స్వంతదారులు వుంటారు. ఎవరి భూమికి వారిపేరుతో శిస్తుకట్టుకుంటారు. ఎకరాలదామాషాన సేద్యపు ఖర్చుపెట్టుకొని, ఎకరాల దామాషానే ఫలితముకూడా పంచుకొంటారు. కడి చిన్నకమతాలు ఒక పెద్ద కమతముగ యేర్పడి, కడిమంది రైతులు సంఘీభావంతో సేద్యముచేసుకొందురు. దీనివల్ల రైతులకు సహకార, సంఘీభావాలు అలవడునని, సేద్యపుఖర్చుతగ్గగలదని, శాస్త్రీయ పద్ధతులలో యంత్రాలతో సేద్యముచేయుటకు అవకాశమువుండగలదని, ఫలసాయము పెరుగగలదని తలంచబడుచున్నది. కానీ సహకార వ్యవసాయమువలన రైతులలో వుత్సాహముక్షీణించి, పంటకూడా తగ్గిపోగలదని కొందరు భావిస్తున్నారు. ఏది ఎట్లున్ననూ సహకార వ్యవసాయము సమష్టి వ్యవసాయానికి దారితీయరాదు. "వాది" అనే మనస్తత్వము ప్రబలముగవున్న మన దేశంలో సమష్టివ్యవసాయము ఎట్టి పరిస్థితులలోను సరిపడదు.

భూవసతికి గరిష్ఠపరిమాణ నిర్ణయానికి మధ్యతరగతి రైతులు కూడ ముఖ్యముగ నే వున్నారు. భూస్వాములకు తప్ప, మధ్యతరగతి రైతాంగమునకు దీనివలన కలిగేనష్టము వుండదు. కాబట్టి రైతులు, కార్మికులు భూసంస్కరణములను హృదయపూర్వకముగ సమర్థిస్తున్నారు. భూసంస్కరణలను అమలు జరుపుటలో ప్రభుత్వముతో సహకరించుటకు కార్మిక కర్షకులు నడుముబిగించ కృతనిశ్చయులై యున్నారు.

సహకార వ్యవసాయమును గురించి అంత వుత్సాహము కన్పించదు. సహకార వ్యవసాయమునుగురించి ప్రజలలోవున్న భయాందోళనలు ప్రభుత్వము తొలిగించుటకు కృషి చేయాలి. మన దేశమునకు సహకార వ్యవసాయము సరిపడుతుందా అనేది ముందుగను నిర్ణయించాలి. అందుకుగాను భూసంస్కరణలు అమలుజరిపి, గరిష్ఠ పరిమితికిపోను మిగిలిన భూమిని పేదలకు పంచియిచ్చి, ఆభూమిలో సహకార వ్యవసాయప్రయోగ పరిశీలనలు జరుపుట అవసరము. సహకార వ్యవసాయము జయప్రదమైతే ఆనాడు రైతాంగము కూడా పూర్తిగ తోడ్పడగలదు. సహకార సేద్యంలో ప్రయోగ పరిశీలన జయప్రదమైతే రైతులను చేరవలసిందిగా తాను ప్రచారం చేయగలనని ఆచార్య రంగాగారు చెప్పారు. కాబట్టి రంగాగారు చెప్పినట్లు ప్రయోగ పరిశీలన అనంతరమే సహకార వ్యవసాయమును అమలు జరుపుట అన్నివిధముల శ్రేయస్కరము.

జనవాణి

ఈ శీర్షికక్రింద వివిధ సమస్యలనుగూర్చి పాఠకులు చర్చించవచ్చు. తమ తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వెలిబుచ్చవచ్చు. వ్యక్తిగత దూషణలకుమాత్రం యిది వేదికకాదు. —సం. జ. రై.

ఎందుకు సత్యాగ్రహం?

అసంతృప్తులైన ప్రజలను మోసపుచ్చుటలో పాకిస్థానుకు కాశ్మీరు సమస్యలవలె; నెల్లూరు మండలీయుల దృష్టిని మరలించుటకు శ్రీ జి.సి. కొండయ్య ప్రభృతులకు దొరకిన ఆయుధం సోమశిల ప్రాజెక్టు. సంవత్సరానికి పన్నెండు సార్లయినా సత్యాగ్రహం చేస్తాం, సత్యాగ్రహం చేస్తాం అని బెదిరించడం మామూలై పోయింది. ఎప్పుడు సమావేశం జరిగినా మొదటి తీర్మానం యిదిగానే వుంటుంది. కార్యరూపం ధరించని యీ సత్యాగ్రహ తీర్మానమంటే ప్రజలకు పరిహాసమై పోయింది!

గత 27 తేది వెల్లకూరు రామచంద్రారెడ్డి గారి అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశంలోకూడా యీ ప్రత్యక్షపోరాటం బెదిరింపు తప్పలేదు.

ఎందుకీ యీ పోరాటం? సోమశిల ప్రాజెక్టు కావాలనుట, వెంటనే అమలు జరుపమనుటలో వివాదం లేదు. దానికొరకు ఆందోళన చేయడంలోకూడా తప్పులేదు. కాని మన కేంద్రము ంచు కోట్లాది ధనంతో మనరాష్ట్రంలోనే నాగార్జునసాగరం వంటి బృహత్తర ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం జరుగుతున్నపుడు, యితర అభివృద్ధి కార్యాలు సాగుతున్నపుడు, రెండవప్రణాళిక ధనవసతికే ప్రభుత్వం నానాఅగచాట్లు పడుతున్నపుడు, మాట్లా ఎట్లా యీ విధంగా బెదిరించడం? సోమశిలవంటి సమస్యలను రాజకీయాల కతీతంగా పరిశీలించడం అవసరం. అన్నిరాజకీయ పార్టీలకుచెందిన పెద్దలతో ఒక సంఘం వున్నది. దానిని నిద్ర లేపి, దానిద్వారా శాంతియుతంగా ఆందోళన చేయడం, సభలు పెట్టడం, సమావేశాలు జరపడం, శాసనసభ్యుల ద్వారా ఒత్తిడి తేవడం బాగుంటుంది. అంతేగాని యీ సత్యాగ్రహం బెదరింపులు, యుద్ధనినాదాలు చేయవద్దని కోరుతున్నాను. మూడవ ప్రణాళికలోగూడ ఇరిగేషన్‌కు ప్రాధాన్యతివ్వ కోరుతున్నారు కాబట్టి, గోపాలరెడ్డి గారిలోటి నాయకులు సోమశిలను దృష్టిలో వుంచుకున్నారు కాబట్టి, శాసనసభలో యీ విషయమై ఆందోళన జరుగుతున్నది కాబట్టి, అందులోనైనా యిది చేర్చబడుతుందని ఆశించుదాం.

నెల్లూరు —ఒక సోమశిల అభిమాని

*

విశ్వనాథపురం అగ్రహారం

కూడూరు తాలూకా కొత్తపాలెం మజరా విశ్వనాథపురం అగ్రహారం పరిస్థితులు అధ్వాన్నంగా వున్నవి. బిడ్డలకు విద్యా సౌకర్యంగాని, రహదారి సౌకర్యంగాని లేవు. కాబట్టి కొత్తపాలెంనుండి పై అగ్రహారం వరకు రోడ్డు సౌకర్యము, ప్రాథమిక పాఠశాల ఏర్పాటు, విద్యుత్ సౌకర్యము కలిగించ వలసినదిగా ప్రభుత్వమును కోరుచున్నాను.

—యం. వెంకటేశ్వరశర్మ.

ప్రియూనివర్సిటీ పరీక్షలో "ఎకనామిక్సు" కఠినప్రశ్నలు

ఈ సంవత్సరం శ్రీ వెంకటేశ్వరా యూనివర్సిటీకి సంబంధించి ప్రియూనివర్సిటీ పరీక్షలో 'ఎకనామిక్సు' పేపరు వున్నంత కఠినంగా ఇంతకుముందెన్నడూ లేదు. క్లాసులో చదువుతున్న పాఠాలకు, పరీక్షా ప్రశ్నలకు ఎక్కడా సంబంధమేలేదు. అల్పవయస్కులైన విద్యార్థులకు యింతటి కఠినప్రశ్నలు వేసి తికమక కల్పించారు. కావున శ్రీ వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీ పి. యు.సి. బోర్డువారు ఎకనామిక్సు పేపరు విషయంలో దృష్టిని సారించి, కఠిన ప్రశ్నలవిషయం ఆలోచించి, ఈ శ్రీద్ధలు కాతగిన విద్యార్థులకు రావలసిన మార్కులను నూటికి పదిఅయినా హెచ్చించి వారిభవిష్యత్తుకు దోహద మివ్వవలసినదిగా కోరుచున్నాము.

—తూమాటి రాజేంద్రరావునాయుడు,
తూమాటివారిపాలెం.

సినిమాహాలులో సైకిల్ విడిభాగాల దొంగతనం

ఇటీవల సినిమాహాల్సులో సైకిల్ లైట్లు, బల్బులు, హోల్డర్లు దొంగతనాలు జరుగుతున్నాయనే వదంతులుండినవి. అది నావిషయంలో రుజువైనది. 17–5–59 తేది సాయంకాలం మొదటి షోకు రంగమహాల్ సినిమాకు వెళ్లాను. సైకిల్ స్టాండులో పెట్టి, స్టాండు కీపరుకు ఒకఅణా రుసుముకూడ చెల్లించాను. ఆట వదలిన తర్వాత వచ్చిచూడగా, నా సైకిల్ లైనమో, హోల్డరు, బల్బు దొంగలించబడి వుండినవి. రుసుము వసూలుచేయబడి, స్టాండులో వుండగా, సైకిలును జాగ్రత్తపెట్టవలసిన బాధ్యత స్టాండ్ కీపర్‌దిగదా! అతనికి తెలియకుండా దొంగతనం ఎలాజరుగుతుంది? కాబట్టి రంగమహాల్ అధిపతులు సైకిల్ స్టాండ్‌కీపర్‌ను మందలించి, దొంగతనాలు నివారించడం అవసరం.

—కోవూరు ప్రేక్షకుడు.

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని (రిజిష్టర్డు)
పిల్లల లివర్ అండ్ స్ల్పీన్ వ్యాధులను నివారించును
డాక్టర్ పిల్లా పాపయ్యపాత్రుడు అండ్ బ్రదర్స్
19, దక్షిణమాడవీధి - మైలాపూరు - మదరాసు-4. ఫోన్ నెం. 71354 రు.
బ్రాంచి:- 7, సారంగపాణికోవిల తూర్పువీధి - కుంభకోణము.
అన్ని మందులషాపులలోను దొరకును

కాకర్ల కామాక్షయ్యగారి పక్షవాతనివారణి డిపో
మా "భువనేశ్వరి" గుళికలు (రిజిష్టర్డు) పక్షవాతం, రుజ్జ్వాతం, వణుకు, తిమ్మిరులు నెలరోజులలో గ్యారంటీగా కుదుర్చును. మా ఫోటో ట్రేడ్ మార్కుగల కొనవలెను మాత్రమే వాడుము. వ్యాధి వివరములు తెలుపుడు — యింతకు మించినది ప్రపంచములో లేదు.
ఒక వారమునకు ఔషధము రూ. 7/- లు. ప్యాకింగ్‌పోస్టేజి వేరు.
'ఆయుర్వేద కేసరి' - 'వైద్యవిశారద' 'కవిరాజ్' కాకర్ల వెంకటప్పయ్య
పక్షవాతస్పెషలిస్టు (రిజిష్టర్డు) ఆయుర్వేద ప్రాక్టీషనరు - 222, కాకర్లవారివీధి - నెల్లూరు.

★ హైదరాబాదు లేఖ ★

(మొదటి పేజీ తరువాయి)

తెలంగాణాలోనూ, చాలాకాలంగా నైజాం వరంగానో, ప్రభుత్వ గానో బస్సుల నిర్వహణ జరుగుతున్నది. మైలుకు పదకొండు పైసలుచొప్పున చార్జీలు వసూలుచేసినా, మైలుకు ఏడు పైసలు తీసుకునే ప్రైవేటు నిర్వాహకులకంటె చాలాతక్కువ లాభాలను హైదరాబాదు రోడ్డురవాణాసంస్థ సంపాదించింది. పెట్టిన పెట్టుబడికి వచ్చిన లాభం చాలాతక్కువ. హైదరాబాదు ప్రభుత్వ అసమర్థతగా ఈ విషయాన్ని ఆంధ్రమంత్రులు పదేపదే చెబుతూవచ్చారు. ఈ సంవత్సరం హైదరాబాదులో వున్నటువంటి మైలుకు 11 పైసలరేటును తగ్గిస్తా, రాష్ట్రమంతటా మైలుకు 10 పైసలు వసూలు (అంటే ఆంధ్రలో మైలు కు మూడుపైసలు చొప్పున హెచ్చించినమాట) చేయాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఇందువల్ల రూ 75 లక్షలు సాలీనా ప్రభుత్వానికి అదనంగా ఆదాయం వస్తుందని బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు తమ బడ్జెటు ప్రసంగంలోనే పేర్కొన్నారు. నిజానికి ఈ పద్దుపై రాబడి ఇంకా ఎక్కువే రావచ్చునని తెలుస్తున్నది.

ఈ విధంగా రాష్ట్రప్రభుత్వం క్రొత్తపన్ను వేస్తున్నామని చెప్పకుండానే ప్రజలపైన భారం పెంచుతున్నారు. మైలుకు 3 పైసలు చొప్పున చార్జీని పెంచవలసిన అవసరం ఏమిటో తెలియదు. ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రాంతంలో వున్న రేటువల్ల ప్రభుత్వానికి తగు లాభం రావడం లేదా? వస్తున్న ఆదాయం ఎంత? అది గిట్టుబాటుగా లేకపోతే కారణమేమిటి? ప్రైవేటు నిర్వాహకులకు అదే రేటు లాభసాటిగావుంటే ప్రభుత్వ సంస్థకు ఎందుకు వుండదు? ఈలాంటిప్రశ్నలకు ప్రభుత్వం బహిరంగంగా సమాధానం చెప్పకపోవడం ప్రభుత్వ బాధ్యతాజ్ఞానానికి నిదర్శనంకాదు.

ఆరు, ఏడు సంవత్సరాలలోగా దాదాపు పదికోట్ల రూపాయలు పెట్టుబడిపెట్టి, ఆంధ్ర జిల్లాలన్నింటిలోకూడా రవాణాను జాతీయం చేస్తామని గత శాసనసభ సమావేశంలో ముఖ్యమంత్రి ప్రకటించారు. ఇందుకోసం క్రొత్తబస్సులకు దేశంలోని అన్ని మోటారు కార్ఖానాలకు ఆర్డర్లు ఇచ్చారు. ఇలా ఒకవైపు సర్వీసులు వ్యాపిస్తున్నా, రాష్ట్ర రాజధానిలో మాత్రం సర్వీసుల స్థాయి పూర్తిగా పడిపోయిందని చెప్పాలి. ఆఫీసు వేళలప్పుడు, ఉదయం సాయంత్రం కొన్నిరూట్లపైన ప్రత్యేకబస్సులు వేస్తారు. ఈ ఆఫీసు సమయాలు దాటినతరువాత ప్రయాణీకులకు బస్సులుదొరకడం చాలా కష్టమవుతుంది. అబిడ్ రోడ్ (ప్రస్తుతం జవహర్లాల్ నెహ్రూ రోడ్), నాంపల్లి, అఫ్జల్ గంజ్, మొదలైన బస్ స్టేషనులవద్ద ఒక్కొక సారి గంటసేపు నిరీక్షణచేసినా బస్సులో ప్రవేశం లభించడం దుర్లభం. బస్సులు ఆలస్యంగా వస్తాయి. బస్సులు ఆలస్యంగా రావడంవల్ల ఎక్కేజనంకూడా చాలామంది వుంటారు. ఇక తోపుళ్లలో బలాఢ్యులదే విజయం. స్త్రీలు పిల్లలుపడే యిబ్బంది చెప్పనక్కరలేదు. పాతరూట్లపై బస్సులను వేసి ప్రజల అవసరాన్ని రోడ్ ట్రవాణాసంస్థ తీర్చగలదని మనం ఊహించలేము. బస్సుస్టాండులవద్ద రద్దీని తగ్గించకపోతే ప్రమాదాలు తప్పవు. ఇక జేబుదొంగల సంగతి చెప్పనక్కరలేదు. ప్రతి ముఖ్యమైన బస్ స్టాండు వద్ద రోజూ యిద్దరు, ముగ్గురైనా డబ్బును పోగొట్టుకుంటూ వుంటారు. "ఆంధ్రుల" లార్చీలు, జేబుదొంగలకు ఆహ్వానాలు అని చెప్పవచ్చును.

నగరంలో నడుస్తున్న బస్సుల సంఖ్య మొదటినుంచి తక్కువగానే ఉన్నాయి. ఇప్పుడేమో జనాభా పెరిగింది. ఆఫీసులకు వెళ్లి వచ్చేవారి, జిల్లాల నుంచి పనులమీద వచ్చే వారి సంఖ్య కూడా హెచ్చింది. ఇలాంటి స్థితిలో నగరంలో బస్సులసంఖ్యను హెచ్చించవలసిన అవసరాన్ని ప్రభుత్వం ఇంకా గుర్తించినట్టు కనపడదు. ఒకవేళ గుర్తించినా, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో క్రొత్తగా తీసుకున్న రూట్లలో ఫిర్యాదులు ప్రజలు చేయకుండా ఉండాలనే తలంపుతో, క్రొత్తగా ఖరీదు చేస్తున్న బస్సులన్నింటినీ అక్కడే ఉపయోగిస్తున్నట్టు కనపడుతున్నది.

ఈ నగరంలో టాక్సీలుకూడా ఒక సమస్య. బొంబాయి, మద్రాసు నగరాలలో ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన రేటుప్రకారం మీటరు ననుసరించి డబ్బు తీసుకొంటారు. ఇక్కడ మైలు రేటులో తేడా లేకపోయినా రానుపోను అద్దెవసూలు చేస్తారు. ఇందుకు ప్రభుత్వం కూడా అంగీకరించింది. కాగా ఎవరో చాలా డబ్బు వున్నవాళ్ళకు తప్ప టాక్సీలు ఇతరులకు అందుబాటులో వుండవు. (18.5.59)

లఘు విమర్శలు

(3వ పేజీ తరువాయి)

బచ్చిన అభిప్రాయం గమనించతగివుంది — ఫలానా వ్యక్తిని చంపితీరాల అని అందరూ కలసి ఆలోచించి, కుట్రపన్నినట్లు రుజువైనప్పుడు, అందులో ఆ హత్య అతి ఘాతుకంగా జరిగినప్పుడు, ముద్దాయిలలో ప్రత్యేకించి ఎవరు యీ వ్యక్తిని హత్యచేశారు అన్న విషయం ఆలోచించనక్కరలేదు — ఇదీ న్యాయమూర్తి అభిప్రాయం.

మనుష్యులలో రాక్షసప్రవృత్తి పెరిగిపోతున్నపుడు, న్యాయదండం తప్ప మరేశక్తి దానిని హద్దులలో వుంచలేదు. కఠినమనుకున్నా, నిర్దాక్షిణ్యమనుకున్నా, నాగరికం కాదనుకున్నా — యిలాంటి దారుణాలకు యిలాంటి శిక్షలు తప్పవు.

రైతులపై అపనింద

రైతులంటే కొందరికి విచిత్రమైన, విపరీతమైన అభిప్రాయాలుంటున్నవి. పట్టణాల వారికి, ప్రత్యేకాభిమానంలేని ఆర్థిక సిద్ధాంతకర్తలకు, అభ్యుదయంపేరుతో చలామణీ అయ్యే రాజకీయవాదులకు రైతులంటే చాల సంకుచితమైన భావాలుంటున్నవి. కమ్యూనిస్టు తాత్విక వేత్తలనరే, రైతును విప్లవ ప్రతిఘాత శక్తిక్రిందలెక్క వేశారు. ఇప్పుడు మన ప్రభుత్వాధికారులు రైతు హృదయాన్ని శంకిస్తున్నారు. ప్రణాళికా ప్రచారానికి ప్రభుత్వపక్షంగా వెలువడుతున్న 'యోజన' (మే 17 తేది) అను పత్రికలో అధికాహారోత్పత్తి పత్రికలో యీ విధంగా వ్రాయబడింది —

"...స్వరాజ్యం వచ్చినా, ప్రపంచంలోని అందరు రైతులవలెనే, భారత రైతుకుగూడా ప్రభుత్వమంటే విశ్వాసంలేదు"

రైతు ప్రభుత్వంపట్ల అంత అవిశ్వాసాన్ని ఎక్కడ కనుకరదానో చెప్పరు. కాని ఈ అపనిందమాత్రం వేస్తారు. యివ్వదగినంత సహాకారాన్ని, సహాయాన్ని యివ్వలేకపోయినా రైతు అధికోత్పత్తికి నిరంతరం కృషిచేస్తున్నాడు. పట్టణ ప్రజలకు, యితర వర్గాలకు కల్గిస్తున్న సౌకర్యాలను తనకు కల్గించకపోయినా రైతు సహృదయంతో దేశాభివృద్ధి కృషికి దోహదమిస్తున్నాడు. రైతు ప్రదర్శిస్తున్న యీ విశాలభావానికి యిది బహూకృతి కాబోలు. ప్రభుత్వవర్గాలు యిలాంటి నిందాప్రచారం చేయడం సమంజసం గాదు.

వార్తలు వ్యాఖ్యలు

(5 వ పేజీ తరువాయి)

లులో క్రొత్త మంత్రివర్గం ఏర్పడబోతున్నది. నేపాల్ శాసనసభలోని 109 స్థానాలలో 74 స్థానాలను నేపాల్ కాంగ్రెసు గెలుచుకుంది. గూర్ఖాపరిషద్ 19 స్థానాలను, కె. ఐ. సింగ్ యునైటెడ్ డెమోక్రటిక్ పార్టీ 5స్థానాలను, కమ్యూనిస్టులు 4, ప్రజాపరిషత్ 2, టంకాప్రసాద్ 2, డి. కె. మిశ్ర 1, స్వతంత్రులు 4 స్థానాలనుమాత్రమే పొందగలిగారు. నేపాల్ కాంగ్రెసు అత్యధిక స్థానాలను పొందగల్గడం, చిల్లర పార్టీలు అదృశ్యం గావడం, కమ్యూనిస్టులు ఘోరపరాజయం పొందడంబట్టి, నేపాలీ ప్రజలు జాతీయత, ప్రజాస్వామ్యంపట్లనే మొగ్గచూపుతున్నారని విశదమైంది. శ్రీ బి.పి. కోయిరాలా మంత్రివర్గం ప్రజాహిత కార్యక్రమాన్ని చేపట్టి నేపాల్ ప్రజల మన్ననలను బడయగలదనే ఆశించవచ్చును. నేపాల్ లో ప్రజలు, రాజకీయవేత్తలు ప్రజాస్వామ్య విధానాలకు అలవాటుకావలసి వుంది. ఇప్పటి వరకు నేపాల్ రాజాగారే ఆదేశంలో పలుకుబడిగల ముఖ్యులు. ముందుముందు రాజా పలుకుబడి తగ్గి, ప్రధాని పలుకుబడి హెచ్చవలసి వుంది. ఇటీవల టిబెట్ పరిణామాలవల్ల, నేపాల్ లోకూడా కొంత ఆందోళన బయలు దేరింది. కాని సాంప్రదాయకంగా వస్తున్న భారతదేశం మైత్రినే నేపాల్ వాంఛించడం సంతోషించదగిన విషయం. ఈ మైత్రిని శ్రీ కోయిరాలా ప్రభుత్వం సుదృఢం చేయగలదని ఆశించబడుతున్నది.

విదేశ వార్తలు

(8.వ పేజీతరువాయి)

దక్షిణాఫ్రికాతో తెగతెంపులు

దక్షిణాఫ్రికాతో యేలాంటి సంబంధము పెట్టుకోబోయేది లేదని ప్రధాని శ్రీ నెహ్రూ స్పష్టం చేశారు. జాత్యహంకారాన్ని యిండియా వ్యతిరేకిస్తున్నందువల్లనే, భారతప్రభుత్వం యీ నిర్ణయానికి వచ్చింది. జాత్యహంకారాన్ని సభ్య ప్రపంచం యావత్తూ నిరోధిస్తున్నా, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వం లెక్కచేయటలేదు సరికదా యిటీవల యూనివర్సిటీలలో నల్లజాతులకుగల కొద్దిపాటి సౌకర్యాలను రద్దుచేస్తూ క్రొత్త చట్టాలను రూపొందించింది. ఈ జాత్యహంకారాన్ని మనం తక్షణమే అటకట్టించలేకపోవచ్చుగాని, దక్షిణాఫ్రికాలో నేడు జాత్యహంకారం పేరట జరుగుతున్న అమానుష అకృత్యాలను సభ్యతా ప్రపంచం చాలకాలం సహించబోదు.

లారీ అమ్మబడును

★ ★ ★

A. P. N. 925 డీజల్, 1955 మాడల్ డాడ్జి లారీ విక్రయించబడును. కొనదలచిన వారు 27-5-59 తేది లోపల మాకు చేరు లాగున వారివారి టెండరులు పంపవలెను. లారీని చూడదలచినవారు నెల్లూరుతాలూకా పొట్టేపాళెం గ్రామము వచ్చి చూడవచ్చును. లారీ మంచి కండిషన్లో వున్నది.

—నెల్లూరు ఫైనాన్సుకార్పొరేషన్,
502. కస్తూరిదేవీనగర్ - నెల్లూరు.



సుప్రసిద్ధ భోజన కాఫీహోటల్

శ్రీ రమణా విలాస్

ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు

వారి 5-వ వార్షికోత్సవ సందర్భమున (27—5—59) అభిమానులు పోషకులగు మండలీయులకు కృతజ్ఞతాభివందనములు సమర్పించుచున్నారు.

నూతన మార్పులు:

★ భోజనశాఖ క్రిందకు మార్చబడినది

★ మిద్దెపై వసతి గదులు ఏర్పరుపబడినవి

Edited, Printed and Published by N. Sree Ramamurthy at the Zamin Ryot Press, 170, Thipparajuvari Street, Nellore.